

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล
ตำบลบ้านช้าง
ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

นางสาวเด่นนภา ชาญพรมราช
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร
สำนักงานเกษตรอำเภออุทัย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หลักฐานประกอบการพิจารณาประกอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ
ของเกษตรจังหวัด ตัวชี้วัดที่ ๑.๑.๒ ร้อยละของความสำเร็จในการจัดทำ
แผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐
ตามแนวทาง การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ/ตำบล ปี ๒๕๖๒

คำนำ

เอกสารแนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับตำบลบ้านช้าง อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวม ข้อมูลด้านการเกษตร ทางกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ และสังคม จากข้อมูลหน่วยงานราชการ ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและจากการจัดทำเวทีชุมชน รวบรวมนำมาวิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาด้านการเกษตรของ ตำบลให้ดีขึ้น

ในการจัดทำครั้งนี้ได้รับความร่วมมือจาก กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ที่ให้ข้อมูลและร่วมกันจัดทำเวทีชุมชน รวบรวมจัดทำเป็นรูปเล่มแนวทางการพัฒนา ตำบลหนองน้ำส้ม เสร็จสมบูรณ์ด้วยดี ขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

นางสาวเต็นนภา ชาญพรมราช

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

สำนักงานเกษตรอำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

สารบัญตาราง

สารบัญรูป

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑

๑ ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑

๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

๑

๑.๒ อาณาเขตติดต่อ

๑

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

๒

๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

๒

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

๒

๒.๒ ลักษณะทิศทาง ความลาดชัน

๒

๒.๓ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน

๓

๓ สภาพภูมิอากาศ

๔

๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ

๔

๓.๒ ฤดูกาล

๔

๓.๓ สถิติปริมาณน้ำฝน

๕

๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

๕

๔ เส้นทางคมนาคม

๖

๔.๑ ถนนหลวงสายหลัก/สายรอง

๖

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัด

๖

๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

๗

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง

๗

๕.๒ อ่างเก็บน้ำ เขื่อน ฝายทดน้ำ

๗

๖ สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๗

๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

๗

๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด

๙

๖.๓ รายได้ของประชากรรวม รายได้ต่อหัว

๙

๖.๔ จำนวนครัวเรือน แยกชายหญิง ช่วงอายุ ในเมือง/ชนบท

๑๐

๖.๕ การศึกษา

๑๐

๖.๖ สาธารณสุข

๑๐

๑.๖.๗ ประเพณีและวัฒนธรรม

๑๐

๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)

๑๐

๘ องค์กร/สถาบันต่าง ๆ

๑๑

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรตำบลบ้านช้าง	๑๓
๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบลบ้านช้าง	๑๓
๑.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่	๑๓
๑.๒ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๓๖
๒ การจัดทำ TOWS Matrix	๓๗
บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับตำบลบ้านช้าง	๓๙
๑. แนวทางการพัฒนา	
๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)	๓๙
๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร	๓๙
๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร	๓๙
๒. สรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตร	๔๑
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	๔๓
โครงการส่งเสริมการใช้น้ำหมักชีวภาพและน้ำหมักสมุนไพร	๔๔
โครงการส่งเสริมการขายสินค้าผ่านระบบออนไลน์	๔๖
โครงการส่งเสริมการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ	๔๗
โครงการลดการเผาตอซังและฟางข้าวด้วยน้ำหมักชีวภาพ	๔๙
โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพทดแทนปุ๋ยเคมี	๕๑

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๑ ตารางสรุปเขตการปกครองตำบลบ้านช้าง	๒
ตารางที่ ๒ ตารางแสดงพื้นที่กลุ่มชุดดิน ตำบลบ้านช้าง	๔
ตารางที่ ๓ แสดงปริมาณน้ำฝน เป็นรายเดือน ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔	๕
ตารางที่ ๔ แสดงข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ยตำบลบ้านช้าง ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔	๕
ตารางที่ ๕ แสดงความชื้นสัมพัทธ์ เป็นรายเดือน ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔	๖
ตารางที่ ๖ ข้อมูลพืชเศรษฐกิจตำบลบ้านช้าง ปี ๒๕๖๕	๗
ตารางที่ ๗ แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด พระนครศรีอยุธยา ณ ราคาคงที่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๕	๙
ตารางที่ ๘ ตารางแสดงจำนวนประชากรในตำบลบ้านช้าง	๙
ตารางที่ ๙ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลบ้านช้าง	๑๐
ตารางที่ ๑๐ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของ ตำบลบ้านช้าง	๑๑
ตารางที่ ๑๑ รายชื่อกลุ่มผู้ผลิต และผู้ประกอบการ OTOP ที่ได้รับการลงทะเบียน	๑๑
ตารางที่ ๑๒ จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์	๑๒
ตารางที่ ๑๓ ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลบ้านช้าง	๑๒
ตารางที่ ๑๔ ข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพข้อมูลกลุ่ม แม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร กลุ่มส่งเสริมอาชีพ และกลุ่มอื่นๆ	๑๒
ตารางที่ ๑๕ แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ ตำบลบ้านช้าง	๑๓
ตารางที่ ๑๖ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร ตำบลบ้านช้าง	๑๔
ตารางที่ ๑๗ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลบ้านช้าง	๑๔
ตารางที่ ๑๘ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลบ้านช้าง	๑๕
ตารางที่ ๑๙ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรตำบลบ้านช้าง	๑๖
ตารางที่ ๒๐ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร ตำบลบ้านช้าง	๑๖
ตารางที่ ๒๑ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรตำบลบ้านช้าง	๑๖
ตารางที่ ๒๒ แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้านตำบลบ้านช้าง	๑๗
ตารางที่ ๒๓ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลบ้าน ช้าง	๑๘
ตารางที่ ๒๔ แสดงทรัพยากรดินตำบลบ้านช้าง	๑๙
ตารางที่ ๒๕ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลบ้านช้าง	๒๐
ตารางที่ ๒๖ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๒๔
ตารางที่ ๒๗ แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลบ้านช้าง	๒๕
ตารางที่ ๒๘ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าว ตำบลบ้านช้าง	๒๖
ตารางที่ ๒๙ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๔ ตำบลบ้านช้าง	๒๗
ตารางที่ ๓๐ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าว ตำบลบ้านช้าง	๒๓
ตารางที่ ๓๑ แสดงพื้นที่ปลูกผัก ตำบลบ้านช้าง	๒๘
ตารางที่ ๓๒ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกผัก ตำบลบ้านช้าง	๓๑
ตารางที่ ๓๓ แสดงต้นทุนการผลิตผัก ปี ๒๕๖๕ ตำบลบ้านช้าง	๓๑

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ ๓๔ แสดงพื้นที่ปลูกไม้ผล ตำบลบ้านช้าง	๓๓
ตารางที่ ๓๕ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกไม้ผล ตำบลบ้านช้าง	๓๔
ตารางที่ ๓๖ แสดงต้นทุนการผลิตไม้ผล ปี ๒๕๖๕ ตำบลบ้านช้าง	๓๔
ตารางที่ ๓๗ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๓๖
ตารางที่ ๓๘ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix	๓๗
ตารางที่ ๓๙ สรุปรูปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล	๔๑

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ ๑ ภาพแสดงอาณาเขตติดต่อตำบลบ้านช้าง	๑
ภาพที่ ๒ ข้อมูลกลุ่มชุดดินตำบลบ้านช้าง อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๔
ภาพที่ ๓ แสดงประมาณน้ำฝน ๒ ปี ตั้งแต่ ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔	๕
ภาพที่ ๔ แสดงค่าอุณหภูมิเฉลี่ยในรอบ ๒ ปี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔	๕
ภาพที่ ๕ แสดงค่าความชื้นสัมพัทธ์ในรอบ ๒ ปี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔	๕
ภาพที่ ๖ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบลบ้านช้าง อำเภออุทัย	๗
ภาพที่ ๗ แผนที่แสดงแหล่งน้ำตำบลบ้านช้าง อำเภออุทัย	๗
ภาพที่ ๘ แสดงจำนวนประชากร ครว้เรือน และครว้เรือนเกษตรกร	๙
ภาพที่ ๙ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลบ้านช้าง	๑๐
ภาพที่ ๑๐ กราฟแสดงประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๑๑
ภาพที่ ๑๑ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ	๑๓
ภาพที่ ๑๒ แสดงหัวหน้าครว้เรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ	๑๔
ภาพที่ ๑๓ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลบ้านช้าง	๑๔
ภาพที่ ๑๔ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลบ้านช้าง	๑๔
ภาพที่ ๑๕ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลบ้านช้าง	๑๕
ภาพที่ ๑๖ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรเครือข่าย	๑๘
ภาพที่ ๑๗ แผนที่แสดงพื้นที่ที่ทรัพยากรดินตำบลบ้านช้าง	๑๙
ภาพที่ ๑๘ แผนที่แสดงพื้นที่แสดงทรัพยากรดินตำบลบ้านช้าง	๒๐
ภาพที่ ๑๙ แผนที่แสดงแหล่งน้ำใต้ดินตำบลบ้านช้าง	๒๐
ภาพที่ ๒๐ แผนที่แสดงแหล่งน้ำใต้ดินแสดงแหล่งน้ำใต้ดินตำบลบ้านช้าง	๒๐
ภาพที่ ๒๑ แผนที่แสดงแหล่งน้ำผิวดินตำบลบ้านช้าง	๒๑
ภาพที่ ๒๒ แผนที่แสดงแหล่งน้ำผิวดินตำบลบ้านช้าง	๒๑
ภาพที่ ๒๓ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว	๒๒
ภาพที่ ๒๔ แผนที่แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับข้าว	๒๓
ภาพที่ ๒๕ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๒๔
ภาพที่ ๒๖ แผนที่แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๒๕
ภาพที่ ๒๗ แผนที่แสดงปริมาณการปลูกข้าว	๒๕
ภาพที่ ๒๘ แผนที่แสดงวิธีการตลาดข้าว ตำบลบ้านช้าง	๒๗
ภาพที่ ๒๙ แผนที่แสดงแหล่งรับซื้อข้าว ตำบลบ้านช้าง	๒๘
ภาพที่ ๓๐ แผนที่แสดงปริมาณการปลูกผัก ตำบลบ้านช้าง	๓๐
ภาพที่ ๓๑ แสดงวิธีการตลาดผัก ตำบลบ้านช้าง	๓๒
ภาพที่ ๓๒ แสดงแหล่งรับซื้อผัก ตำบลบ้านช้าง	๓๓
ภาพที่ ๓๓ แผนที่แสดงปริมาณการปลูกไม้ผล ตำบลบ้านช้าง	๓๓
ภาพที่ ๓๔ แสดงวิธีการตลาดไม้ผล ตำบลบ้านช้าง	๓๕

บทที่ ๑

ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

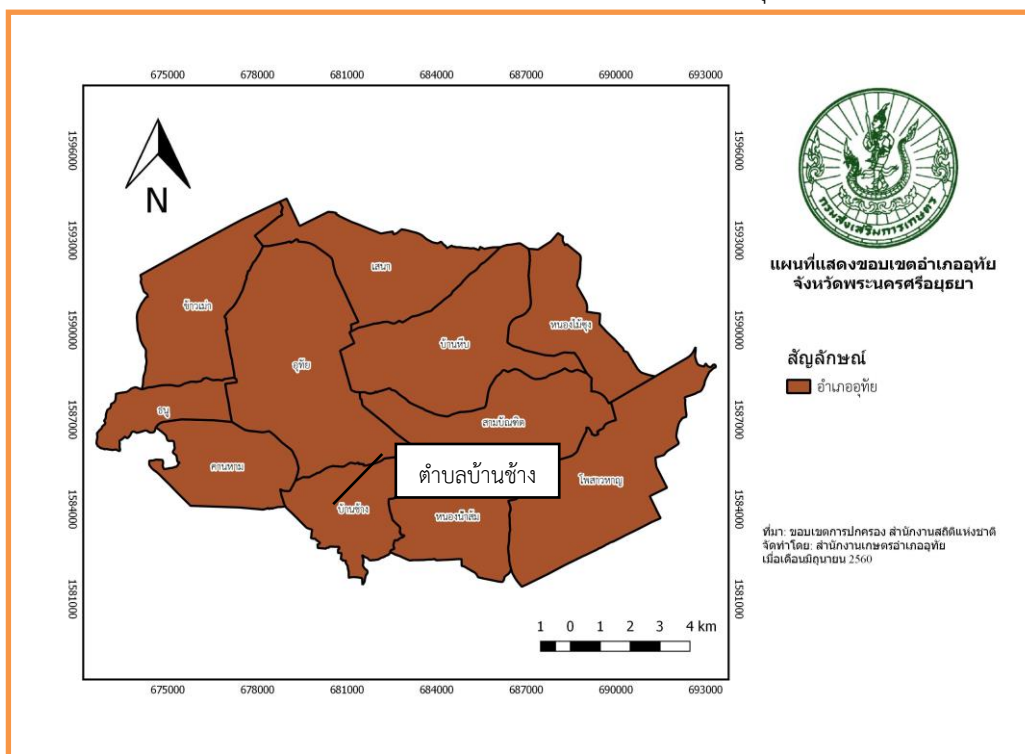
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

ตำบลบ้านช้างเป็น ๑ ใน ๑๑ ตำบล ของอำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แบ่งการปกครองออกเป็น ๗ หมู่บ้าน เป็นหมู่บ้านที่อยู่นอกเขตสุขาภิบาลหรือเทศบาลทั้งหมด ตำบลบ้านช้างมีพื้นที่ทั้งหมด ๖,๓๔๖ ไร่ เป็นพื้นที่ทำการเกษตร ๑,๕๘๖ ไร่ และมีระยะห่างจากที่ว่าการอำเภออุทัย ทางทิศใต้ประมาณ ๗ กิโลเมตร มีหมู่บ้านทั้งหมดรวม ๗ หมู่บ้าน การตั้งบ้านเรือนตั้งตามแนวสองฝั่งคลองช่องสะเดา โดยมีอาณาเขตดังนี้

๑.๒. อาณาเขต

ตำบลบ้านช้าง มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลอุทัย อำเภออุทัย
- ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลบ้านสร้าง อำเภอบางปะอิน
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลหนองน้ำส้ม อำเภออุทัย
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลคานหาม อำเภออุทัย

ภาพที่ ๑ ภาพแสดงอาณาเขตติดต่อตำบล

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็นได้แก่

จุดศูนย์กลางของตำบลอยู่ที่บ้านช้าง หมู่ที่ ๔ เป็นที่ตั้งของที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านช้าง ซึ่งแบ่งการปกครองออกเป็น ๗ หมู่บ้าน ดังนี้

ตารางที่ ๑ ตารางแสดงเขตการปกครอง

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
๑	บ้านโตนดเตี้ย	๑๘๗	๑๙๔	๓๘๑
๒	บ้านขวิดเหนือ	๑๓๗	๑๖๘	๓๐๕
๓	บ้านขวิดใต้	๒๐๕	๒๐๖	๔๑๑
๔	บ้านช้าง	๑๗๕	๑๘๗	๓๖๒
๕	บ้านช้าง	๑๑๑	๑๒๒	๒๓๓
๖	บ้านกลาง	๑๓๙	๑๓๐	๒๖๙
๗	บ้านลำตาเสา	๑๖๕	๑๘๙	๓๕๔
รวมทั้งสิ้น		๑,๑๑๙	๑,๑๙๖	๒,๓๑๕

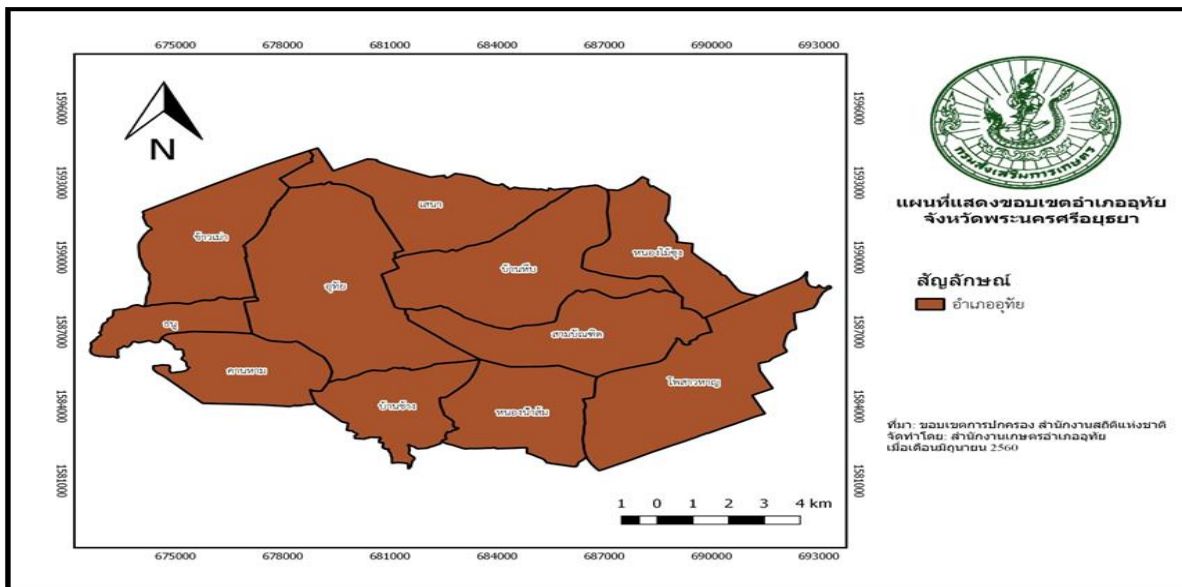
ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา)

๒. ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

ลักษณะพื้นที่ภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่ม มีความอุดมสมบูรณ์ ทรัพยากรน้ำและดินเหมาะสมแก่การทำ

การเกษตร

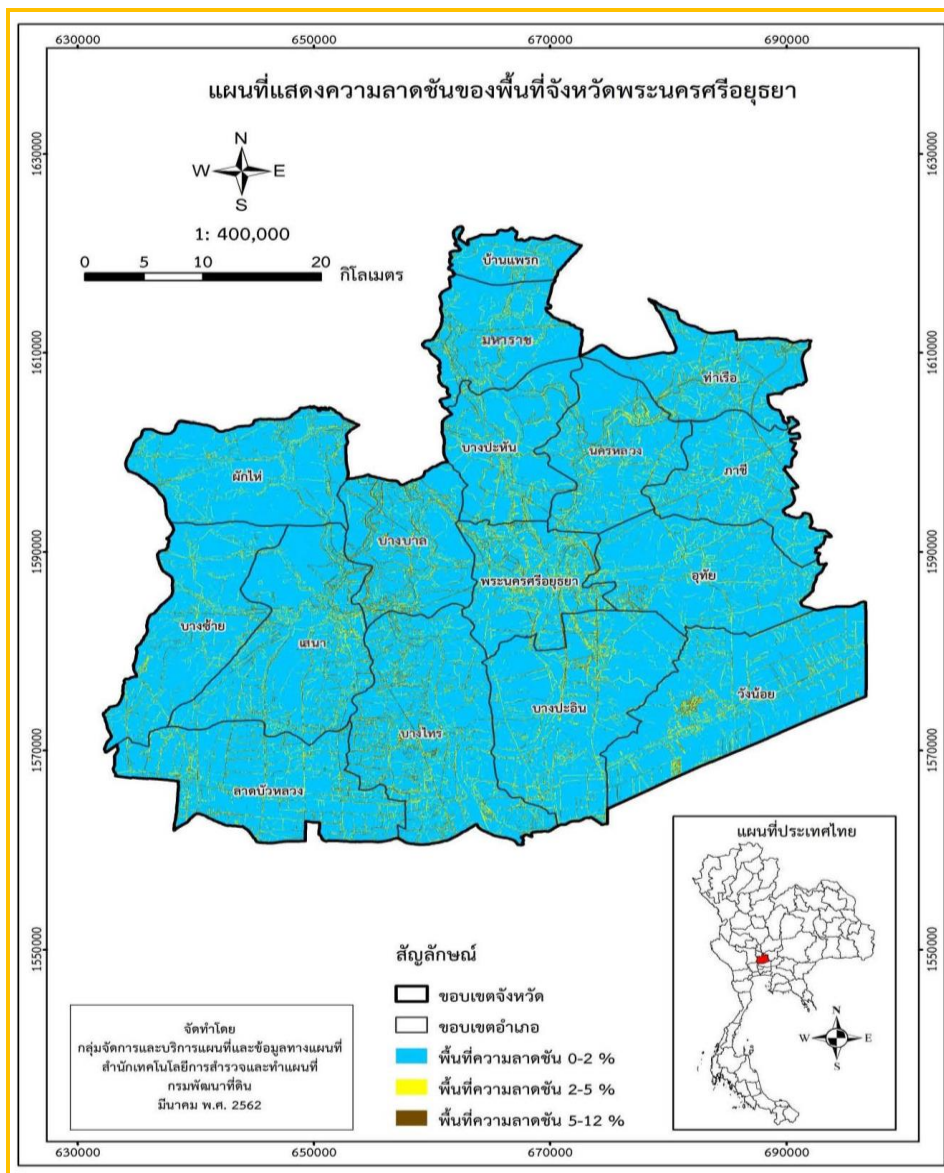

๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

จากรายงานโครงการจัดทำแผนที่แสดงความลาดชันของพื้นที่เพื่อการพัฒนาที่ดินจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้วิเคราะห์และจำแนกความลาดชันของพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่าพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกความลาดชันของพื้นที่ได้ ๓ ระดับความลาดชัน โดยมีความลาดชัน A ความลาดชันของพื้นที่ ๐ - ๒ เปอร์เซ็นต์

มากที่สุด คิดเป็นเนื้อที่ ๑,๔๐๑,๓๐๖ ไร่ หรือร้อยละ ๘๗.๙๔ ของพื้นที่จังหวัด รองลงมา ได้แก่ ระดับความลาดชัน B ความลาดชันของพื้นที่ ๒ - ๕ เปอร์เซ็นต์ คิดเป็นเนื้อที่ ๑๒๗,๓๐๐ ไร่ หรือร้อยละ ๗.๙๙ ของพื้นที่ และระดับความลาดชัน C ความลาดชันของพื้นที่ ๕ - ๑๒ เปอร์เซ็นต์ คิดเป็นเนื้อที่ ๖๔,๘๐๗ ไร่ หรือร้อยละ ๔.๐๗ ของพื้นที่จังหวัด

แผนที่แสดงความลาดชันของอำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๔ ภาพแสดงความลาดชันจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา รายงานโครงการจัดทำแผนที่แสดงความลาดชันของพื้นที่เพื่อการพัฒนาที่ดินจังหวัดพระนครศรีอยุธยา,พ.ศ. ๒๕๖๕)

๒.๓ ลักษณะดิน และกลุ่มชุดดิน

ดินในตำบลบ้านช้าง มีกลุ่มชุดดินเหมาะสมกับการปลูกพืชจำนวน ๒ กลุ่มชุดดิน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑) กลุ่มชุดดินที่ ๒

ชุดดิน : ชุดดินอยุธยา (Ayutthaya series: Ay)

ลักษณะเด่น : เหมาะสมดีสำหรับการปลูกข้าว

ปัญหา : เรื่องดินเปรี้ยว

แนวทางการจัดการ : ต้องแก้สภาพกรดของดินโดยใช้ปูนมาร์ล จะทำให้พืชใช้ธาตุอาหารในดินได้อย่างเต็มที่

๑) กลุ่มชุดดินที่ ๒

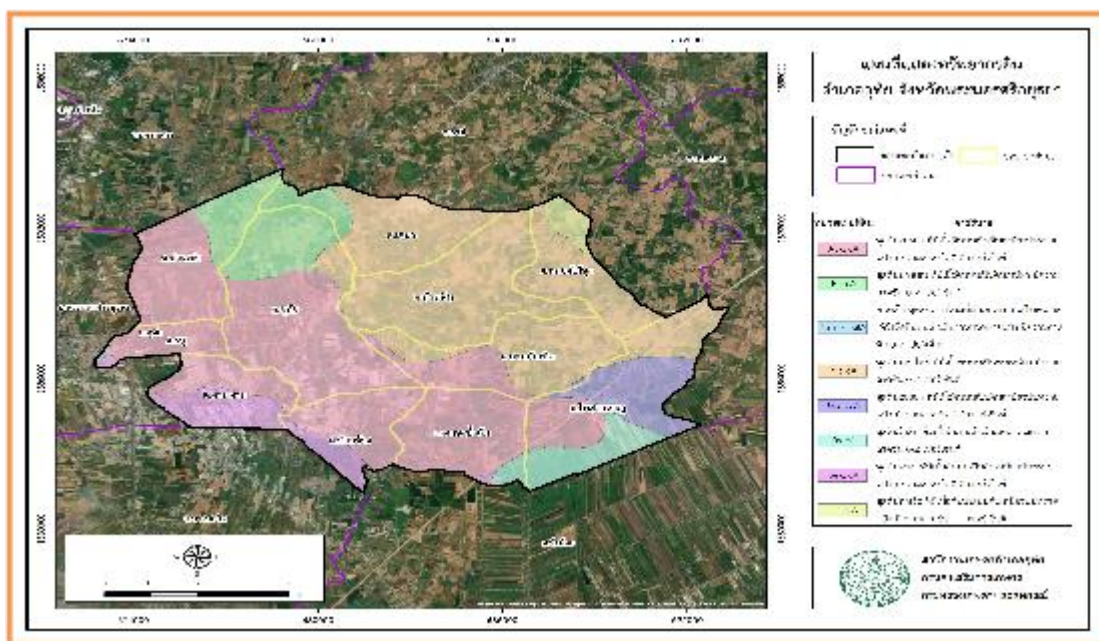
ชุดดิน : ดินชุดอยุธยามหาโกชน์

ลักษณะเด่น : เหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว

ปัญหา : เรื่องดินเปรี้ยว

แนวทางการจัดการ : ต้องแก้สภาพกรดของดินโดยใช้ปูนมาร์ล จะทำให้พืชใช้ธาตุอาหารในดินได้อย่างเต็มที่

ภาพที่ ๒ แผนที่แสดงชุดดิน

๓ สภาพภูมิอากาศ

๓.๑ สภาพภูมิอากาศ

ตำบลบ้านช้างมีสภาพภูมิอากาศค่อนข้างร้อนในฤดูร้อน มีฝนตกตามฤดูกาล ช่วงหนาว อากาศหนาวปานกลาง มีอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๓๘ องศาเซลเซียส นอกจากในช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายนของทุกปี มีอุณหภูมิตั้ง ๔๐ องศาเซลเซียส ซึ่งทำให้อากาศร้อนจัดแต่สำหรับในปีนี้ สภาพอากาศแปรปรวน ในช่วงเดือนมกราคม-เมษายน มีฝนตกน้อยมาก ทำให้เกิดขาดแคลนน้ำในการทำการเกษตร

๓.๒ ฤดูกาล

พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทย แบ่งฤดูกาลตำบลบ้านช้าง ออกเป็น ๓ ฤดู ดังนี้

- ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ซึ่งเป็นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ บริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนซึ่งมีคุณสมบัติเย็นและแห้ง จะแผ่ลงมาปกคลุมประเทศไทยในช่วงนี้ แต่เนื่องจากตำบลบ้านช้าง ตั้งอยู่ในอำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งอยู่ในเขตภาคกลาง อิทธิพลของบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่แผ่ลงมาปกคลุมในช่วงฤดูหนาวจะช้ากว่าภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้อากาศหนาวเย็นช้ากว่าสองภาคดังกล่าว โดยเริ่มมีอากาศหนาวเย็น ประมาณกลางเดือนพฤศจิกายนเป็นต้นไป

- ฤดูร้อน เริ่มเมื่อมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือสิ้นสุดลง คือประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ในระยะนี้จะมีหย่อมความกดอากาศต่ำเนื่องจากความร้อนปกคลุมประเทศไทยตอนบน ประกอบกับลมที่พัดปกคลุมประเทศไทยในช่วงนี้เป็นลมฝ่ายใต้ ทำให้มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป โดยมีอากาศร้อนจัดอยู่ในเดือนเมษายน

- ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงที่มีมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทย ร่องความกดอากาศต่ำที่พาดผ่านบริเวณภาคใต้ของประเทศไทยจะเลื่อนขึ้นมาพาดผ่านบริเวณภาคกลาง และภาคเหนือเป็นลำดับ

ในระยษะนี้ทำให้มีฝนตกชุกขึ้นตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป โดยเดือนกันยายนเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกที่สุดในรอบปี และเป็นช่วงที่มีความชื้นสูง

๓.๓ ปริมาณน้ำฝน

ตารางที่ ๑ แสดงปริมาณน้ำฝน เป็นรายเดือน ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๔ อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เดือน	๒๕๖๒			๒๕๖๓			๒๕๖๔		
	ปริมาณน้ำฝน (มิลลิเมตร)	จำนวนวันที่ฝนตก	ปริมาณฝนสูงสุด (มิลลิเมตร)	ปริมาณน้ำฝน (มิลลิเมตร)	จำนวนวันที่ฝนตก	ปริมาณฝนสูงสุด (มิลลิเมตร)	ปริมาณน้ำฝน (มิลลิเมตร)	จำนวนวันที่ฝนตก	ปริมาณฝนสูงสุด (มิลลิเมตร)
ทั้งปี	๑๐๒๙.๑	๙๐	๘๐.๗	๑๓๖๙.๘	๑๑๗	๗๖.๕	๑๑๑๙.๖	๑๑๔	๖๐.๖
มกราคม	๙.๙	๒	๗.๕	๕.๓	๓	๓.๙	๒๓.๑	๒	๒๐.๓
กุมภาพันธ์	๐.๐	๐	-	๐.๔	๑	๐.๔	๑๙.๑	๓	๑๐.๖
มีนาคม	๐.๐	๐	-	๗๓.๖	๓	๕๗.๘	๓๓.๐	๕	๑๖.๒
เมษายน	๔๐.๑	๑	๔๐.๑	๒๑.๓	๓	๑๕.๔	๑๐๓.๖	๑๐	๓๖.๖
พฤษภาคม	๘๐.๙	๕	๕๒.๑	๑๘๑.๖	๒๐	๓๕.๘	๑๘๔.๙	๑๖	๕๔.๔
มิถุนายน	๑๔๙.๓	๑๔	๖๐.๓	๒๒๙.๙	๑๔	๕๘.๑	๑๐๗.๓	๑๒	๒๔.๖
กรกฎาคม	๒๘๖.๑	๑๙	๕๙.๖	๒๐๕.๐	๒๑	๕๓.๒	๗๕.๐	๑๑	๒๐.๐
สิงหาคม	๑๐๓.๙	๑๒	๓๙.๘	๒๓๐.๑	๑๗	๗๖.๕	๑๖๓.๔	๑๘	๓๑.๔
กันยายน	๑๔๑.๔	๒๐	๘๐.๗	๑๗๓.๑	๑๖	๒๒.๗	๒๒๒.๓	๑๓	๖๐.๖
ตุลาคม	๑๔๒.๔	๑๓	๓๗.๘	๑๕๘.๓	๑๒	๓๑.๖	๑๐๓.๒	๑๑	๒๕.๐
พฤศจิกายน	๗๕.๑	๔	๓๓.๗	๗๕.๖	๕	๔๐.๐	๔๔.๗	๗	๒๔.๔
ธันวาคม	๐.๐	๐	-	๑๕.๖	๒	๑๒.๗	๔๐.๐	๖	๑๘.๙

(ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาพระนครศรีอยุธยา)

๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

ตารางที่ ๒ แสดงอุณหภูมิ เป็นรายเดือน ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๓ อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (หน่วยวัด : องศาเซลเซียส)

เดือน	๒๕๖๑			๒๕๖๒			๒๕๖๓		
	เฉลี่ย	เฉลี่ยสูงสุด	เฉลี่ยต่ำสุด	เฉลี่ย	เฉลี่ยสูงสุด	เฉลี่ยต่ำสุด	เฉลี่ย	เฉลี่ยสูงสุด	เฉลี่ยต่ำสุด
ทั้งปี	๒๙.๑	๓๕.๒	๒๓.๓	๒๘.๘	๓๔.๒	๒๓.๓	๒๘.๓	๓๔.๑	๒๓.๓
มกราคม	๒๖.๓	๓๓.๓	๒๐.๗	๒๗.๙	๓๒.๙	๒๒.๘	๒๖.๘	๓๒.๘	๒๑.๒
กุมภาพันธ์	๒๗.๔	๓๔.๔	๒๑.๗	๒๘.๓	๓๕.๐	๒๑.๖	๒๗.๐	๓๓.๕	๒๑.๖
มีนาคม	๓๐.๓	๓๗.๗	๒๔.๘	๓๐.๔	๓๖.๕	๒๔.๒	๒๙.๑	๓๔.๒	๒๓.๙
เมษายน	๓๒.๔	๔๐.๐	๒๖.๓	๓๐.๙	๓๗.๐	๒๔.๘	๒๙.๐	๓๔.๘	๒๓.๘
พฤษภาคม	๓๒.๐	๓๙.๐	๒๕.๙	๒๙.๙	๓๕.๑	๒๔.๖	๒๙.๓	๓๕.๒	๒๔.๕
มิถุนายน	๓๐.๐	๓๖.๓	๒๔.๓	๒๘.๖	๓๔.๖	๒๒.๖	๒๙.๓	๓๔.๗	๒๔.๙
กรกฎาคม	๒๘.๘	๓๔.๐	๒๓.๕	๒๘.๒	๓๓.๓	๒๓.๐	๒๘.๘	๓๓.๕	๒๔.๖
สิงหาคม	๒๙.๔	๓๔.๓	๒๓.๙	๒๙.๐	๓๔.๑	๒๔.๐	๒๘.๓	๓๓.๓	๒๓.๗
กันยายน	๒๘.๖	๓๓.๓	๒๓.๑	๒๙.๔	๓๔.๐	๒๔.๘	๒๘.๖	๓๓.๙	๒๓.๙
ตุลาคม	๒๘.๔	๓๓.๖	๒๓.๐	๒๙.๐	๓๓.๗	๒๔.๓	๒๘.๖	๓๔.๒	๒๓.๕
พฤศจิกายน	๒๘.๒	๓๔.๐	๒๑.๖	๒๗.๗	๓๒.๖	๒๒.๙	๒๗.๗	๓๔.๐	๒๒.๒
ธันวาคม	๒๖.๘	๓๒.๖	๒๐.๖	๒๕.๘	๓๑.๐	๒๐.๕	๒๗.๕	๓๓.๗	๒๒.๐

(ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาพระนครศรีอยุธยา)

ตารางที่ ๓ แสดงความชื้นสัมพัทธ์ เป็นรายเดือน ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๓ อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เดือน	๒๕๖๑			๒๕๖๒			๒๕๖๓		
	เฉลี่ย	เฉลี่ย สูงสุด	เฉลี่ย ต่ำสุด	เฉลี่ย	เฉลี่ย สูงสุด	เฉลี่ย ต่ำสุด	เฉลี่ย	เฉลี่ย สูงสุด	เฉลี่ย ต่ำสุด
ทั้งปี	๗๒.๗	๘๘.๑	๕๒.๕	๗๓.๘	๙๐.๐	๕๗.๖	๗๗.๐	๙๐.๘	๗๔.๓
มกราคม	๗๑.๔	๙๐.๐	๔๖.๗	๖๖.๕	๘๓.๔	๔๙.๖	๗๓.๔	๘๙.๖	๗๑.๓
กุมภาพันธ์	๕๙.๙	๗๙.๔	๓๘.๑	๖๒.๓	๘๔.๑	๔๐.๔	๗๒.๕	๘๙.๕	๗๐.๐
มีนาคม	๖๔.๒	๘๕.๓	๔๐.๒	๖๘.๖	๙๐.๑	๔๗.๐	๗๔.๐	๙๐.๓	๗๑.๑
เมษายน	๖๓.๖	๘๕.๙	๓๙.๘	๖๘.๙	๘๘.๙	๔๘.๘	๗๖.๖	๙๑.๑	๗๓.๙
พฤษภาคม	๖๕.๔	๘๕.๔	๔๒.๙	๗๗.๕	๙๒.๙	๖๒.๐	๘๐.๕	๙๒.๗	๗๗.๕
มิถุนายน	๗๔.๔	๙๐.๒	๕๓.๐	๗๗.๐	๙๒.๑	๖๑.๙	๗๘.๘	๙๒.๐	๗๖.๑
กรกฎาคม	๘๑.๒	๙๑.๑	๖๓.๕	๗๙.๔	๙๓.๔	๖๕.๕	๗๙.๔	๙๐.๗	๗๗.๗
สิงหาคม	๗๘.๐	๙๐.๒	๖๒.๒	๘๑.๑	๙๓.๙	๖๘.๓	๘๐.๗	๙๒.๐	๗๘.๔
กันยายน	๘๒.๔	๙๓.๐	๕๗.๙	๘๔.๓	๙๕.๗	๗๒.๘	๘๑.๙	๙๓.๐	๗๘.๘
ตุลาคม	๘๓.๙	๙๔.๑	๖๖.๕	๗๙.๘	๙๓.๙	๖๕.๖	๗๙.๕	๙๑.๗	๗๖.๓
พฤศจิกายน	๗๖.๖	๙๐.๖	๕๗.๘	๗๒.๔	๘๘.๒	๕๖.๗	๗๓.๖	๘๘.๙	๗๐.๙
ธันวาคม	๗๑.๔	๘๑.๕	๕๐.๘	๖๗.๕	๘๒.๘	๕๒.๒	๗๓.๖	๘๘.๐	๖๙.๒

(ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาพระนครศรีอยุธยา)

๔ เส้นทางคมนาคม

๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล

การคมนาคมของตำบลบ้านช้างใช้คมนาคมทางบก เป็นสำคัญ จำแนกการคมนาคมได้ดังนี้

๑. การคมนาคมติดต่อกับอำเภอใกล้เคียงใช้เส้นทางที่แยกออกจากทางหลวงจังหวัดของตำบลอุทัย โดยผ่านหมู่ที่ ๔ บ้านยายกะตา ตำบลอุทัย และผ่านหมู่ที่ ๑ บ้านโตนดเตี้ย เลียบตามคลองช่องสะเดา ผ่านหมู่ที่ ๒,๓,๔,๕,๖ และ ๗ ของตำบลบ้านช้าง และเส้นทางนี้ยังสามารถเชื่อมกับเทศบาลตำบลบ้านสร้าง อำเภอบางปะอิน เชื่อมต่อกับตำบลลำเสา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๒. การคมนาคมติดต่อภายในตำบล และตำบลใกล้เคียง เส้นทางคมนาคม ตำบลบ้านช้างมีเส้นทางที่สำคัญ คือถนน เลียบคลองช่องสะเดาทั้งสองข้าง และเชื่อมต่อกับตำบลอุทัยซึ่งเป็นเส้นทางที่เชื่อมระหว่างหมู่บ้านต่างๆ ตลอดทั้งตำบล

พื้นที่รวม	๑๕๘๖	๑๔๗๑.๒๕	-	-	-	๘๔.๗๕	๑๗	๑๓	๑๕๘๖
------------	------	---------	---	---	---	-------	----	----	------

ตารางที่ ๙ ข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ(ถ้ามี)

ที่	ชื่อเกษตรกร	ประเภท	ที่ตั้งฟาร์ม				เนื้อที่เลี้ยง	ชนิดสัตว์น้ำ	ประเภท
			เลขที่	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ			
๑๕	นางชนิษฐา เพ็ชรนิล	ยังชีพ	๔๖	๑	บ้านช้าง	อุทัย	๓.๐๐๐๐	ปลาดุก	ร่องสวน
๑๖	นายทองใบ เรืองสง่า	พาณิชย์	๑	๑	บ้านช้าง	อุทัย	๑๒.๐๐๐๐	ปลาสรวย	บ่อดิน
๑๗	นายปรุง เกตุจุฬา	พาณิชย์	๑๐	๑	บ้านช้าง	อุทัย	๒.๕๔๕๐	ปลาสรวย กบ	บ่อดิน กระชัง
๑๘	นายสอาด เกษมจิตร	พาณิชย์	๒๖/๓	๑	บ้านช้าง	อุทัย	๐.๐๑๔๐	กบ	บ่อซีเมนต์
๑๙	นายเอกชัย เรืองสังข์	ยังชีพ	๒๖/๓	๑	บ้านช้าง	อุทัย	๑.๕๐๐๐	ปลานิล	บ่อดิน
๒๐	นางสุนทร รื่นเมธี	พาณิชย์	๑๓/๒	๒	บ้านช้าง	อุทัย	๑๒.๒๕๐๐	ปลาจิ้น	บ่อดิน
21	นายสมปอง ประสพสม	พาณิชย์	11	2	บ้านช้าง	อุทัย	0.0225	กบ	บ่อซีเมนต์
22	นายสมพงษ์ สวัสดิสุข	พาณิชย์	7/6	2	บ้านช้าง	อุทัย	1.0000	ปลานิล	บ่อดิน
๒๓	นายอนันต์ วชิรพันธุ์	พาณิชย์	๖/๒	๒	บ้านช้าง	อุทัย	๐.๐๐๙๓	กบ	บ่อดิน
๒๔	นางสาวลัดดาวัลย์ สุวรรณะ	พาณิชย์	๔๐	๓	บ้านช้าง	อุทัย	๖.๐๐๐๐	ปลาตะเพียน	บ่อดิน
๒๕	นางสาวอรพิน ศรีวิชัย	ยังชีพ	๓๔	๓	บ้านช้าง	อุทัย	๑.๐๐๐๐	ปลานิล	บ่อดิน
๒๖	นายศักดิ์ ประไพพงษ์	พาณิชย์	๔๐/๑	๓	บ้านช้าง	อุทัย	๖.๐๐๐๐	ปลานิล สวาย ยีสกเทศ	บ่อดิน
๒๗	นายสรวิศิษฐ์ พงษ์อารี	พาณิชย์	-	๓	บ้านช้าง	อุทัย	๒๔.๐๐๐๐	ปลานิล	บ่อดิน
๒๘	นายโสฬส สุวรรณะ	ยังชีพ	๑๔/๓	๓	บ้านช้าง	อุทัย	๒.๐๐๐๐	ปลานิล	บ่อดิน
๒๙	นางสาวดวงเดือน วงศ์สถิตย์	พาณิชย์	๓๘	๔	บ้านช้าง	อุทัย	๑.๒๕๐๐	ปลาสรวย	บ่อดิน
๓๐	นายทองใบ คงสมชีพ	ยังชีพ	๒๑	๔	บ้านช้าง	อุทัย	๐.๕๐๐๐	ปลานิล	บ่อดิน
๓๑	นางทองใบ รื่นมล	ยังชีพ	๑๘/๒	๕	บ้านช้าง	อุทัย	๑.๐๐๐๐	ปลาตะเพียน	บ่อดิน
๓๒	นายประลองยุทธ จินตสมิทธิ์	พาณิชย์	-	๕	บ้านช้าง	อุทัย	๓๐.๐๐๐๐	ปลาตะเพียน	บ่อดิน
๓๓	นายมงคล พันธุ์ดี	พาณิชย์	-	๕	บ้านช้าง	อุทัย	๔๐.๐๐๐๐	ปลานิล	บ่อดิน
๓๔	นายสมบุรณ์ รื่นมล	พาณิชย์	-	๕	บ้านช้าง	อุทัย	๕.๐๐๐๐	ปลานิล	บ่อดิน
๓๕	นายสุรพล หงษ์ทอง	พาณิชย์	-	๑๐	บ้านช้าง	อุทัย	๔๐.๐๐๐๐	ปลานิล	บ่อดิน

ที่มา : สำนักงานประมงอำเภออุทัยพ.ศ.๒๕๖๔

๖.๒ ผลผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา/ผลผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัว
ตารางที่ ๑๐ แสดงผลผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด พระนครศรีอยุธยา ณ ราคาคงที่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๕

(ล้านบาท) รายการ	ปี พ.ศ.				
	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓
ภาคเกษตร	๘,๘๙๘	๙,๙๔๒	๑๑,๔๘๔	๑๑,๗๐๒	๑๐,๖๙๙
ภาคบริการ	๑๐๘,๐๔๗	๑๑๔,๙๐๔	๑๒๓,๓๖๕	๑๒๕,๐๖๗	๑๒๔,๖๒๗
ภาคอุตสาหกรรม	๒๘๑,๙๖๐	๒๘๐,๗๙๓	๒๘๒,๖๓๖	๒๖๘,๖๙๖	๒๖๒,๘๓๕
ผลผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	๓๙๘,๙๐๕	๔๐๕,๖๓๙	๔๑๗,๔๘๕	๔๐๕,๔๖๔	๓๙๘,๑๖๑
ผลผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (บาท)	๔๔๔,๓๕๔	๔๔๙,๕๐๔	๔๖๐,๒๒๖	๔๔๕,๕๘๐	๔๓๖,๓๖๓
จำนวนประชากร (๑,๐๐๐ คน)	๘๙๘	๙๐๒	๙๐๗	๙๑๐	๙๑๒

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ , พ.ศ.๒๕๖๕

๖.๓ จำนวนครัวเรือน

ตำบลบ้านช้าง มีประชากรทั้งสิ้น ๒,๓๑๕ คน แบ่งเป็นชาย ๑,๑๑๖ คน หญิง ๑,๑๙๖ คน

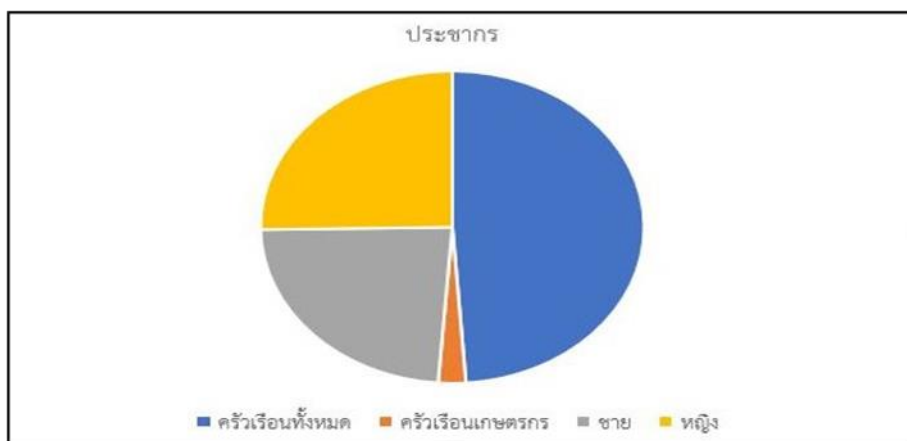
ประชากรส่วนใหญ่ของอำเภอนับถือศาสนาพุทธ

มีรายละเอียดแยกเป็นตำบล ดังนี้

ตารางที่ ๑๑ ตารางแสดงจำนวนประชากรในตำบลบ้านช้าง

ที่	ตำบล	ครัวเรือนทั้งหมด	ครัวเรือนเกษตรกร	ประชากร		
				ชาย	หญิง	รวม
๑	ตำบลบ้านช้าง	๒,๓๑๕	๑๑๐	๑๑๑๖	๑๑๙๖	๒๓๑๕
รวม		๒,๓๑๕	๑๑๐	๑๑๑๖	๑๑๙๖	๒๓๑๕

ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภออุทัย

ภาพที่ ๕ แสดงจำนวนประชากร ครัวเรือน และครัวเรือนเกษตรกร

๖.๔ การศึกษา

ตำบลบ้านช้าง มีสถานศึกษา หรือโรงเรียนทั้งสิ้น ๑ แห่ง แยกออกเป็น

๑. โรงเรียนอนุบาล จำนวน ๑ แห่ง คือ

๑.๑ โรงเรียนวัดเทพกฤษุข

๒. โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา ๑ แห่ง คือ

๒.๑ โรงเรียนวัดเทพกฤษุข

๖.๕ การสาธารณสุข

๑. สถานบริการและหน่วยงานสาธารณสุข

๑.๑ สถานบริการและหน่วยงานสาธารณสุขของรัฐ ประกอบด้วย

๑.๑.๑ สถานบริการ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่

๑) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล ๑ แห่ง

๑.๒ จำนวนบุคลากรทางการแพทย์

๑.๓.๑ แพทย์ จำนวน๑..... คน

๑.๓.๒ ทันตแพทย์ จำนวน...-.....คน

๑.๓.๓ เภสัชกร จำนวน-....คน

๑.๓.๔ พยาบาล จำนวน....๑....คน

๑.๓.๕ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน.....๒... คน

๑.๓.๖ อาสาสมัครสาธารณสุข(อสม.) จำนวน ๔๐ คน

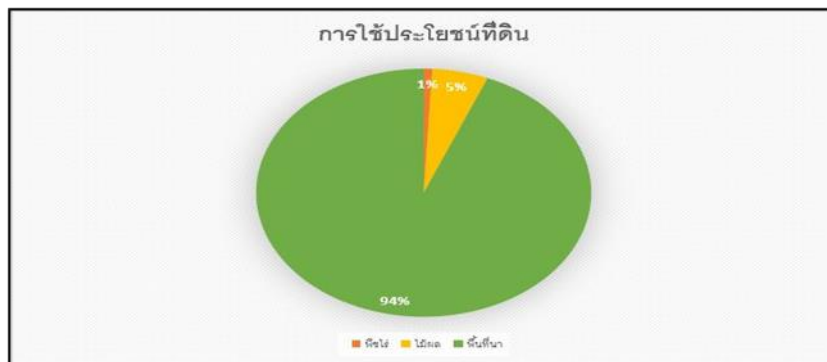
๖.๖ ประเพณีและวัฒนธรรม

- ประชากรในตำบลบ้านช้างนับถือศาสนาพุทธ มีการทำบุญตามประเพณีและวันสำคัญต่างๆที่สืบทอดกันมา เช่น พิธีทำบุญกลางบ้าน

๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ตำบลบ้านช้าง มีการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นาจำนวน...๑๔๗๑.๒๕..ไร่ ร้อยละ...๙๒.๗๖.... รองลงมาคือไม้ผล จำนวน ๘๔.๗๕ ไร่ ร้อยละ ๕.๓๔. และพื้นที่พืชไร่ จำนวน..๑๓..ไร่ ร้อยละ....๐.๘๐.... ตารางที่ ๑๒ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอ..... จังหวัด.....

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พืชไร่	๑๓	๑
ไม้ยืนต้น	-	
ไม้ผล	๘๔.๗๕	๕
พืชสวน	-	
พื้นที่นา	๑๔๗๑.๒๕	๙๔

ภาพที่ ๖ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน

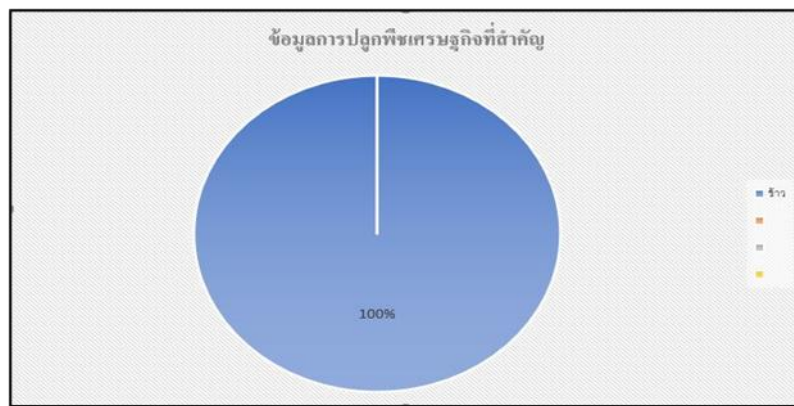
๘ ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

ตำบลบ้านช้างพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ข้าว มีพื้นที่ปลูกมากจำนวน ๑๔๗๑.๒๕ ไร่ รองลงมา คือ.....มีพื้นที่ปลูกจำนวน.....ไร่

ตารางที่ ๑๓ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจสำคัญของตำบลบ้านช้าง

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด	ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร (ไร่)							รวมทั้งหมด
		ข้าว	อ้อยโรงงาน	มันสำปะหลัง	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	ฝัก	ไม้ผล	ไม้ดอกไม้ประดับ	
บ้านช้าง	๑๕๘๖	๑๔๗๑.๒๕	-	-	-	-	-	-	๑๔๗๑.๒๕
รวม	๑๕๘๖	๑๔๗๑.๒๕	-	-	-	-	-	-	๑๔๗๑.๒๕

ที่มา : ข้อมูลพื้นฐาน สำนักงานเกษตรอำเภออุทัย

ภาพที่ ๗ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

๙ องค์กรและสถาบันต่าง ๆ

ตำบลบ้านช้าง มีกลุ่มสถาบันเกษตรกร กลุ่มอาชีพการเกษตร

ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานราชการ หลายกลุ่ม กลุ่มอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น มีกลุ่มต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ ๑๔ รายชื่อกลุ่มผู้ผลิต และผู้ประกอบการ OTOP ที่ได้รับการลงทะเบียน

ที่	ชื่อกลุ่ม	ชื่อประธานกลุ่ม/เจ้าของกิจการ	ชื่อผลิตภัณฑ์	สถานที่ตั้ง		
				เลขที่	หมู่ที่	ตำบล
๑	แปรรูปเห็ดบ้านช้าง	นางพนิตา เลาวพงศ์	เห็ดแปรรูป	๑๓	๕	บ้านช้าง

ที่มา: สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภออุทัย

ตารางที่ จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์

ประเภทผลิตภัณฑ์	จำนวน
อาหาร	
เครื่องดื่ม	
ผ้า เครื่องแต่งกาย	
ของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก	๑
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	
รวม	

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภออุทัย

ตารางที่ ๑๖ ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลบ้านช้าง

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
วิสาหกิจชุมชนแปรรูปเห็ดบ้านช้าง	๑/๓	๕	บ้านช้าง	๑๓	นางพนิตา เลาวพงศ์
วิสาหกิจชุมชนบ้านชีวิตได้ร่วมใจ	๑๔	๓	บ้านช้าง	๑๕	นางขวัญเรือน บุญญิกกา

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภออุทัย

ตารางที่ ๑๗ ข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
แม่บ้านเกษตรกรแปรรูปเห็ดบ้านช้าง	๑/๓	๕	บ้านช้าง	๑๓	นางพนิตา เลาวพงศ์
แม่บ้านเกษตรกรบ้านชีวิตได้ร่วมใจ	๑๔	๓	บ้านช้าง	๑๕	นางขวัญเรือน บุญญิกกา

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๑) เกษตรกร

(๑) ครุว์เรือนเกษตรกร

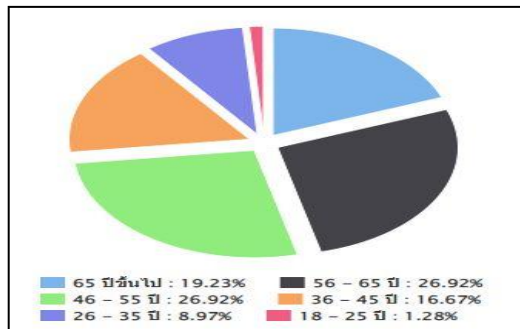
ตำบลบ้านช้าง มีครุว์เรือนเกษตรกร จำนวน ๗๘ ครุว์เรือน โดยมีหัวหน้าครุว์เรือนเกษตรกร อายุระหว่าง ๖๕ ปี จำนวน ๑๕ ครุว์เรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๒๓ รองลงมาอายุระหว่าง ๖๕-๖๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๙๒ และอายุระหว่าง ๔๖-๕๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๙๒ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑ แสดงหัวหน้าครุว์เรือนจำแนกตามอายุ ตำบลบ้านช้าง อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ช่วงอายุ (ปี)	ครุว์เรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๑๕	๑๙.๒๓
๕๖ - ๖๕ ปี	๒๑	๒๖.๙๒
๔๖ - ๕๕ ปี	๒๑	๒๖.๙๒
๓๖ - ๔๕ ปี	๑๓	๑๖.๖๗
๒๖ - ๓๕ ปี	๗	๘.๙๗
๑๘ - ๒๕ ปี	๑	๑.๒๘
รวม	๗๘	๑๐๐

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ.๒๕๖๔

แผนภูมิภาพแสดงหัวหน้าครุว์เรือนจำแนกตามอายุ

ภาพที่ ๑ แสดงหัวหน้าครุว์เรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ ตำบลบ้านช้าง อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๔)

(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

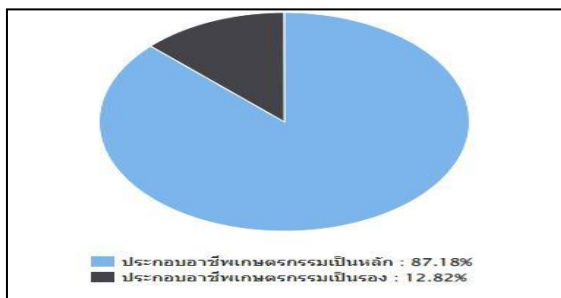
ตำบลบ้านช้าง มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นหลัก จำนวน ๖๘ ครุว์เรือน คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๑๘ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๑๐ ครุว์เรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๘๒ %

ตารางที่ ๒ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร ตำบลบ้านช้าง อำเภอกุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นหลัก	๖๘	๘๗.๑๘
ประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นรอง	๑๐	๑๒.๘๒

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกุทัย , พ.ศ. ๒๕๖๔

แผนภูมิภาพแสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร

ภาพที่ ๒ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลบ้านช้าง อำเภอกุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๔)

(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

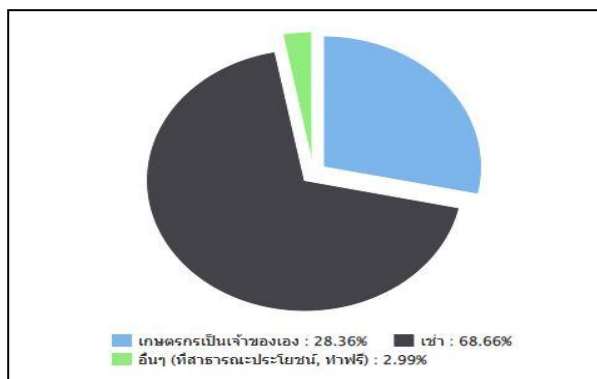
ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรตำบลบ้านช้าง ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นเจ้าของ จำนวน ๑๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๔ รองลงมาคืออื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๗ และเช่า จำนวน ๔๖ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๔๖.๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๓ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลบ้านช้าง อำเภอกุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๑๙	๓๖.๔
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๒	๒๗
เช่า	๔๖	๑,๔๖๐

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร , พ.ศ. ๒๕๖๔

แผนภูมิภาพแสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร

ภาพที่ ๓ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลบ้านช้าง อำเภอกุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ.๒๕๖๔)

(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

เกษตรกรตำบลบ้านช้าง มีการถือครองที่ดินแบบมีเอกสารสิทธิ์ จำนวน ๑๙ ครัวเรือน

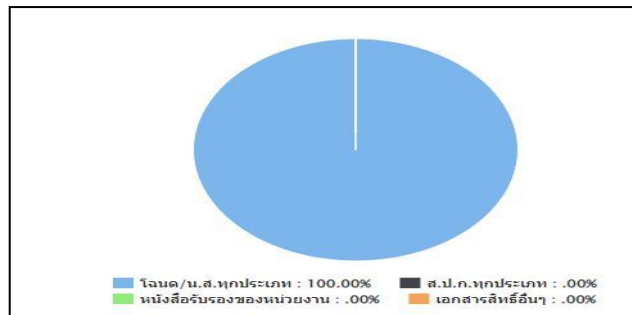
คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ รองลงมาคือเอกสารสิทธิ์ประเภท ส.ป.ก. จำนวน-.....ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ-... และเอกสารสิทธิ์ประเภทโฉนด จำนวน-... ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ-..... ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลบ้านช้าง อำเภอกุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรองของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสารสิทธิ์	
๑๙				๑๙

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร , พ.ศ. ๒๕๖๔

แผนภูมิภาพแสดงประเภทเอกสารสิทธิ์

ภาพที่ ๔ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลบ้านช้าง อำเภอกุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร , พ.ศ. ๒๕๖๔)

๒) องค์กรและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

ตำบลบ้านช้าง มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๑ กลุ่ม มีสมาชิก ๑๐ ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๒ กลุ่ม สมาชิก ราย กลุ่มยุวเกษตรกร - กลุ่ม สมาชิกราย วิสาหกิจชุมชน ...๒..แห่ง สมาชิก ...ราย สหกรณ์จำนวน ...- แห่ง สมาชิก ...- . ราย และกลุ่มเกษตรกร ...-กลุ่ม สมาชิก ...- . ราย

ตารางที่ ๕ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรตำบลบ้านช้าง อำเภอกุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
หมู่ที่ ๓			๑	๑๐			๑	๑๐				
หมู่ที่ ๕			๑	๑๐			๑	๗				
รวม			๒	๒๐			๒	๑๗				

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ ๒๕๖๔

๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตำบลบ้านช้าง มีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) - ศูนย์ และศพก. เครือข่าย ๒ ศูนย์ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ๑ ศูนย์ ศูนย์จัดการดินและปุ๋ย ๑ ศูนย์ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ๑ ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ๑ ศูนย์ และศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน ...-...ศูนย์

ตารางที่ ๖ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอบ้านช้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศคปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศสสัตว์	ปกริป	
หมู่ที่ ๓	-	๒	๑		๑				
หมู่ที่ ๕				๕					
รวม									

ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอ , พ.ศ.๒๕๖๔

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตำบลบ้านช้าง มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๗ คน โดยมีเกษตรกรหมู่บ้านจำนวนมากที่สุด จำนวน ๗ ราย รองลงมาคือหมอดินอาสา ๑ ราย และอาสาสมัครปฏิรูปที่ดิน ...-... ราย ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม เกษตรกรบางรายทำหน้าที่อาสาสมัครมากกว่า ๑ หน้าที่

ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรตำบลบ้านช้าง อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตรกร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
หมู่ที่ ๑			๑			๑			
หมู่ที่ ๒						๑			
หมู่ที่ ๓						๑			
หมู่ที่ ๔						๑			
หมู่ที่ ๕					๕	๑			
หมู่ที่ ๖						๑			
หมู่ที่ ๗						๑			
รวม						๗			

ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภออุทัย , พ.ศ. ๒๕๖๔

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

ตำบลบ้านช้างมีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน ซึ่งในตำบลบ้านช้างมีประชาชนชาวบ้านจำนวน ๑ คน

ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้านตำบลบ้านช้าง อำเภอกุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	จำนวน (ราย)	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	องค์ความรู้ด้าน
บ้านช้าง	๑	นางขวัญเรือน บุญญิกา	๑๔ ม.๓ บ้านช้าง อ.กุทัย	ด้านลดต้นทุนข้าว
รวม	๑			

ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอกุทัย, พ.ศ.๒๕๖๔

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ชื่อ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลบ้านช้าง

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นางขวัญเรือน บุญญิกา

บ้านเลขที่ ๑๔ หมู่ที่ ๓ ตำบลบ้านช้าง

สถานการณ์ของพื้นที่ : ๑. ต้นทุนการผลิตสูง
๒. พื้นที่เพาะปลูกขาดความอุดมสมบูรณ์
๓. การแพร่ระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช ผลผลิตที่ได้รับมีคุณภาพต่ำ

แนวทางการพัฒนา : ๑. ปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
๒. การปรับปรุงพื้นที่เพาะปลูก ด้วยการวิเคราะห์ดิน ปรับปรุงบำรุงดิน
๓. ควบคุมกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช โดยลดปริมาณการใช้สารเคมี

จุดเด่นของศูนย์เรียนรู้ : ปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ

หลักสูตรการเรียนรู้ : ๑. การประกอบอาชีพเกษตรกรรมตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่
๒. การลดต้นทุนการผลิตโดยใช้น้ำหมักชีวภาพ

(๓.๑) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ชื่อ : ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตด้านการเกษตร

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นางสาวนัทมล บุญญิกา

บ้านเลขที่ ๑๔ หมู่ที่ ๓ ตำบลบ้านช้าง อำเภอกุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สถานการณ์ของพื้นที่ : ๑. ต้นทุนการผลิตสูง
๒. พื้นที่เพาะปลูกขาดความอุดมสมบูรณ์

แนวทางการพัฒนา : ๑. ปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
๒. การปรับปรุงพื้นที่เพาะปลูก ด้วยการวิเคราะห์ดิน ปรับปรุงบำรุงดิน
๓. ควบคุมกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช โดยลดปริมาณการใช้สารเคมี

จุดเด่นของศูนย์เรียนรู้ : ปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ

- หลักสูตรการเรียนรู้ : ๑. การประกอบอาชีพเกษตรกรรมตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่
 ๒. การลดต้นทุนการผลิตโดยใช้น้ำหมักชีวภาพ
 ๓. แปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

ศูนย์เครือข่าย จำนวน๒..... ศูนย์

ตารางที่ ๘ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลบ้านช้าง อำเภอกุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

แบบสรุปข้อมูล						
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลบ้านช้าง อำเภอกุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา						
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ ประธานศูนย์ เครือข่าย
			หมู่	ตำบล		
๑	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลบ้านช้าง	ศูนย์การจัดการศัตรูพืชชุมชน	๓	บ้านช้าง	นางขวัญเรือน บุญญา	
๒	ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตด้านการเกษตร	ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตด้านการเกษตร	๓	บ้านช้าง	นางสาวนันทมล บุญญา	

ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอกุทัย, พ.ศ.๒๕๖๔

แผนที่แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตำบลบ้านช้าง อำเภอกุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๕ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเครือข่าย ตำบลบ้านช้าง อำเภอกุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
 (๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ ไม่มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

๑) ทรัพยากรดิน
ดินในพื้นที่

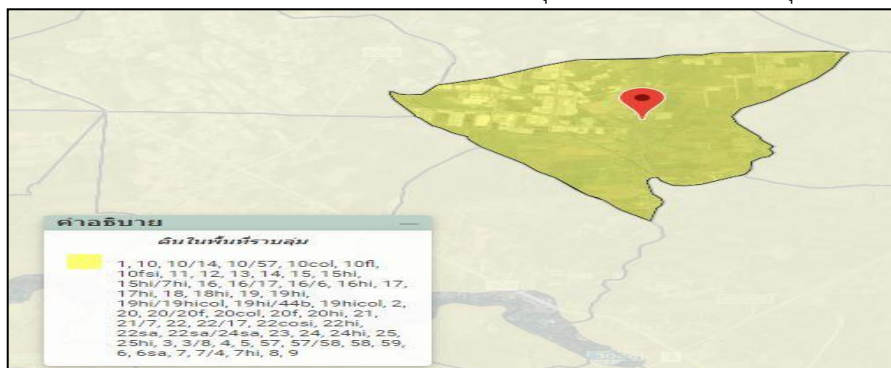
ตารางที่ ๙ แสดงทรัพยากรดินตำบลบ้านช้าง อำเภอบัวลาย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
ดินในพื้นที่ลาดชันสูง	-	-
ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง	-	-
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	-	-
กลุ่มชุดดินผสม	-	-
ดินในพื้นที่ราบลุ่ม	๖๓๘๖.๑๐	๑๐๐

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน. (๒๕๖๕). ทรัพยากรดิน สืบค้นจาก Agri-Map Online (moac.go.th)
แผนภูมิแสดงพื้นที่ทรัพยากรดินตำบลบ้านช้าง

ภาพที่ ๖ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินตำบลบ้านช้าง อำเภอบัวลาย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(กรมพัฒนาที่ดิน. (๒๕๖๕). ทรัพยากรดิน สืบค้นจาก Agri-Map Online (moac.go.th)
แผนที่แสดงทรัพยากรดิน ตำบลบ้านช้าง อำเภอบัวลาย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๗ แสดงพื้นที่แสดงทรัพยากรดินตำบลบ้านช้าง อำเภอบัวลาย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(กรมพัฒนาที่ดิน. (๒๕๖๕). ทรัพยากรดิน สืบค้นจาก Agri-Map Online (moac.go.th)

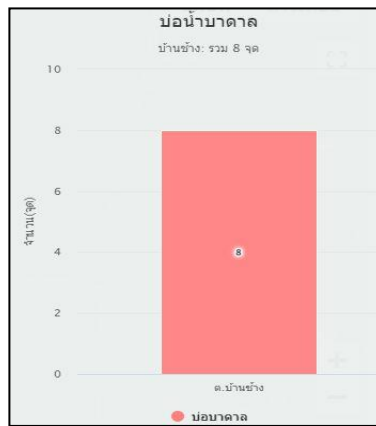
๒) ทรัพยากรน้ำ

ตำบลบ้านช้าง เป็นพื้นที่อาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตรเป็นหลัก ประมาณ ๑๐๐% ของพื้นที่ทั้งหมด นอกจากนี้ยังแหล่งน้ำอื่นๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้

- แหล่งน้ำใต้ดิน บ่อบาดาลตำบลบ้านช้าง อำเภอกุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวมทั้งสิ้น ๘ บ่อ แยกรายหมู่ได้ดังนี้

- หมู่ที่ ๑ จำนวน ..๑.. บ่อ
- หมู่ที่ ๒ จำนวน ..๑.. บ่อ
- หมู่ที่ ๓ จำนวน ..๑.. บ่อ
- หมู่ที่ ๔. จำนวน ..๒.. บ่อ
- หมู่ที่ ๕ จำนวน ..๑.. บ่อ
- หมู่ที่ ๖ จำนวน ..๑..บ่อ
- หมู่ที่ ๗ จำนวน .๑.. บ่อ

แผนภูมิแสดงแหล่งน้ำใต้ดิน ตำบลบ้านช้าง อำเภอกุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๗ แสดงแหล่งน้ำใต้ดินตำบลบ้านช้าง อำเภอกุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ที่มา : กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. สืบค้นจาก <http://app.dgr.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๕

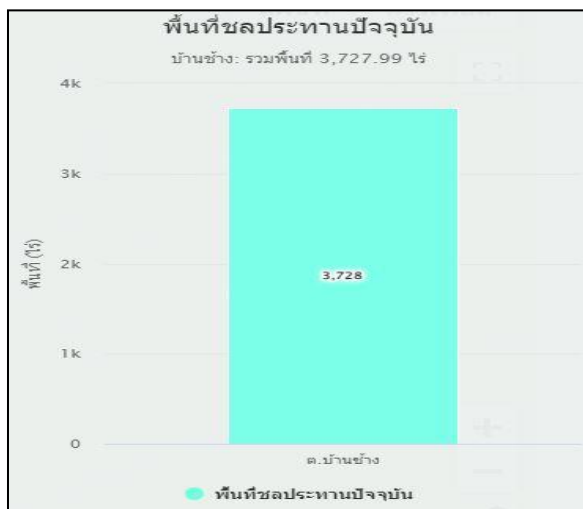
แผนที่แสดงแหล่งน้ำใต้ดิน ตำบลบ้านช้าง อำเภอกุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๘ แสดงแหล่งน้ำใต้ดินตำบลบ้านช้าง อำเภอกุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. สืบค้นจาก <http://app.dgr.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๕)

- แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่แม่น้ำในแม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบและในพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นน้ำจืด ปกติน้ำผิวดินจะได้รับการเติมจากฝน ตำบลบ้านช้าง มีแหล่งน้ำผิวดินที่ใช้ทำการเกษตรดังนี้ โครงการชลประทานใหญ่ จำนวน ๑ แห่ง

แผนภูมิแสดงแหล่งน้ำผิวดิน ตำบลบ้านช้าง อำเภอกุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๘ แสดงแหล่งน้ำผิวดินตำบลบ้านช้าง อำเภอกุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ที่มา : กรมชลประทาน. สืบค้นจาก Agri-Map Online (moac.go.th), พ.ศ. ๒๕๖๕

แผนที่แสดงแหล่งน้ำใต้ดิน ตำบลบ้านช้าง อำเภอกุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๙ แสดงแหล่งน้ำผิวดินตำบลบ้านช้าง อำเภอกุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ที่มา : กรมชลประทาน. สืบค้นจาก Agri-Map Online (moac.go.th), พ.ศ. ๒๕๖๕

๑.๓ ๑.๓ สีนค้ำเอกลักษณะประจำถิ่น/สินค้ำ GI (ถ้าไม่มี ให้ใส่ด้วยว่า ไม่มี)

ไม่มี

๑.๔ สีนค้ำเกษตรที่สำคัญ (อย่างน้อย ๓ ชนิดสินค้ำเกษตร)

๑.๔.๑ ชนิดสินค้ำข้าว

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

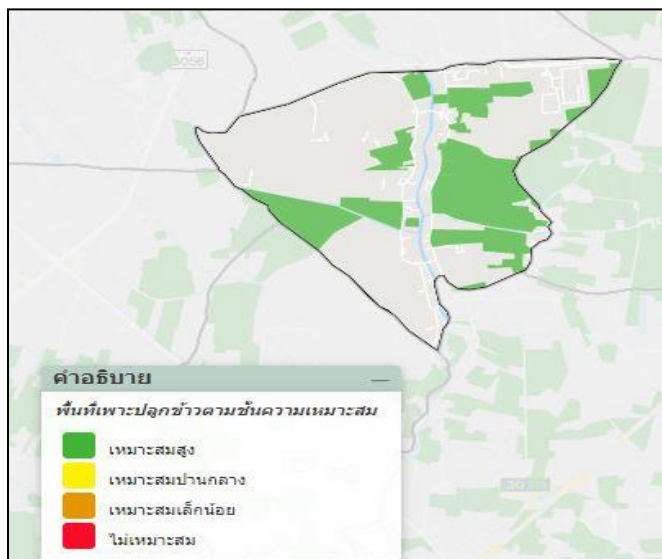
ตำบลบ้านช้าง มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูก ๑,๗๘๗.ทั้งหมด จำนวน ๑,๗๘๗ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๑,๗๘๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

ตารางที่ ๑๐ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลบ้านช้าง อำเภอกุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมตำบลบ้านช้าง	๑,๗๘๗.				๑,๗๘๗

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน. สืบค้นจาก Agri-Map Online (moac.go.th), พ.ศ. ๒๕๖๕

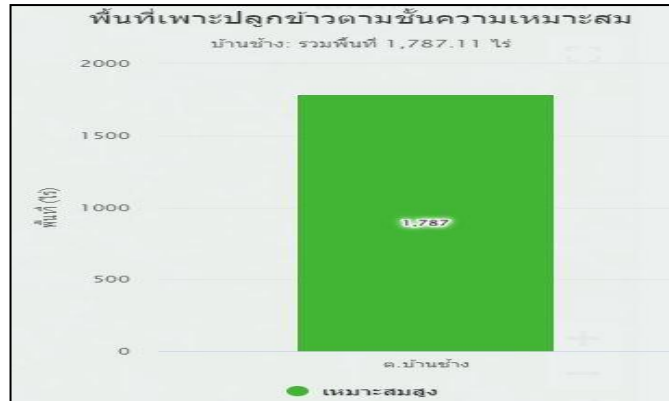
แผนที่แสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว

ภาพที่ ๑๐ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลบ้านช้าง

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน. สืบค้นจาก Agri-Map Online (moac.go.th), พ.ศ. ๒๕๖๕

แผนภูมิแสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว

ภาพที่ ๙ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับข้าว ตำบลบ้านช้าง อำเภอกุทัย
 ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน. สืบค้นจาก Agri-Map Online (moac.go.th), พ.ศ. ๒๕๖๕

(๒) พื้นที่ปลูกข้าว

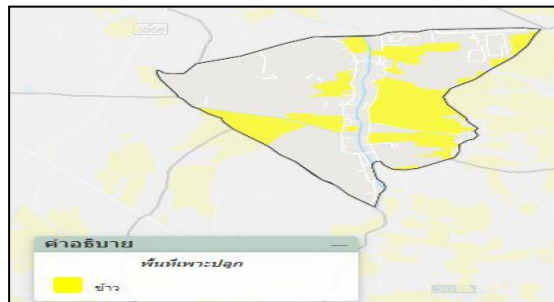
ตำบลบ้านช้าง อำเภอกุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ปลูกข้าวจำนวน ๑,๔๗๑.๒๕ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ หมู่ที่ ๔ จำนวน ๕๔๖ ไร่ รองลงมาคือหมู่ที่ ๒ จำนวน ๒๗๓.๕๐ ไร่ และหมู่ที่ ๕ จำนวน ๒๖๒.๒๕ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๑ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตำบลบ้านช้าง อำเภอกุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	หมู่ที่	พื้นที่ปลูกข้าว (ไร่)
๑	๑	๘๐
๒	๒	๒๗๓.๕๐
๓	๓	๒๐๕.๕๐
๔	๔	๕๔๖
๕	๕	๒๖๒.๒๕
๖	๖	๐
๗	๗	๑๐๔
	รวม ๗	๑,๔๗๑.๒๕

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอกุทัย พ.ศ. ๒๕๖๕

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว

ภาพที่ ๑๑ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) ตำบลบ้านช้าง
 ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน. สืบค้นจาก Agri-Map Online (moac.go.th), พ.ศ. ๒๕๖๕

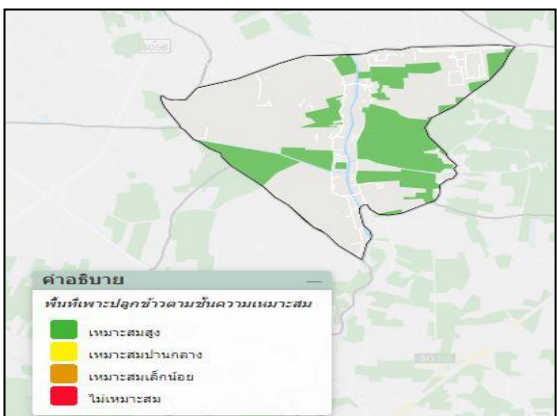
(๓) พื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม
 ตำบลบ้านช้างมีพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๑,๗๘๗ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่
 ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๑,๗๘๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

ตารางที่ ๑๒ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลบ้านช้าง อำเภอกุทัย จังหวัด
 พระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมตำบลบ้านช้าง	๑,๗๘๗				๑,๗๘๗

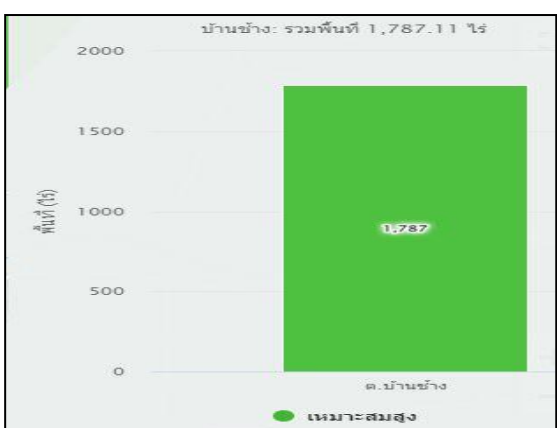
ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน. สืบค้นจาก Agri-Map Online (moac.go.th), พ.ศ. ๒๕๖๕

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลบ้านช้าง อำเภอกุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๑๒ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลบ้านช้าง อำเภอกุทัย
 ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน. สืบค้นจาก Agri-Map Online (moac.go.th), พ.ศ. ๒๕๖๕

แผนภูมิแสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลบ้านช้าง อำเภอกุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๑๓ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลบ้านช้าง อำเภอกุทัย
 ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน. สืบค้นจาก Agri-Map Online (moac.go.th), พ.ศ. ๒๕๖๕

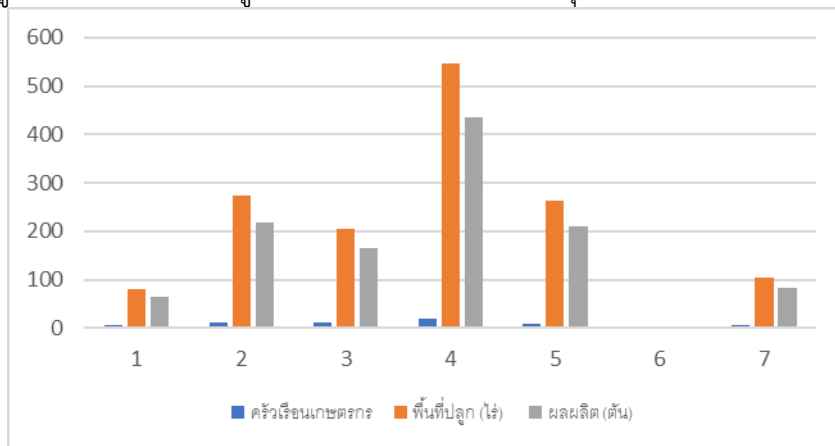
๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลบ้านช้าง มีพื้นที่การปลูกข้าว จำนวน ๑๔๗๑.๒๕ ไร่ ๖๔ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมา
 หมู่ที่ ๔ จำนวน ๕๔๖ ไร่ รองลงมาคือหมู่ที่ ๒ จำนวน ๒๗๓.๕๐ ไร่ และหมู่ที่ ๕ จำนวน ๒๖๒.๒๕ ไร่ ตามลำดับ
 ตารางที่ ๑๔ แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลหนองน้ำส้ม อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
๑	๖	๘๐	๘๐	๖๔	๐.๘
๒	๑๒	๒๗๓.๕๐	๒๗๓.๕๐	๒๑๘.๘	๐.๘
๓	๑๒	๒๐๕.๕๐	๒๐๕.๕๐	๑๖๔.๔	๐.๘
๔	๒๐	๕๔๖	๕๔๖	๔๓๖.๘	๐.๘
๕	๙	๒๖๒.๒๕	๒๖๒.๒๕	๒๐๙.๘	๐.๘
๖	๐	๐	๐	๐	๐.๘
๗	๕	๑๐๔	๑๐๔	๘๓.๒	๐.๘
รวม	๖๔	๑๔๗๑.๒๕	๑๔๗๑.๒๕	๑๑๗๗	๕.๖

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภออุทัย พ.ศ. ๒๕๖๕

แผนภูมิแสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลบ้านช้าง อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๑๗ แผนภูมิแสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลอุทัย อำเภอบ้านช้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภออุทัย พ.ศ. ๒๕๖๕

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในตำบล)

(๑) การใช้พันธุ์ดี เลือกข้าวที่ทนต่อโรคและแมลง

(๒) การเตรียมดิน ใช้วิธีเปียกสลับแห้ง ไถตะและไถแปร ๒ ครั้ง แล้วปล่อยน้ำเข้า แซ่ทิ้งไว้ประมาณ ๓-๕ วัน แล้วคราดทำเทือก และหว่านข้าวออก

(๓) การปลูก ทำนาแบบหว่านแบบน้ำตม

(๔) ระบบการให้น้ำ สูบน้ำเข้านา

(๕) การดูแลรักษา สำรวจแปลงเป็นประจำ

(๖) การใส่ปุ๋ย ๒ ครั้ง

ครั้งที่ ๑ สูตร ๑๖-๒๐-๐ อัตรา ๓๐-๔๐ กก./ไร่ หลังจากหว่านข้าว ๒๐-๓๐ วัน

ครั้งที่ ๒ สูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๕-๑๐ กก./ไร่ หลังจากหว่านปุ๋ยครั้งที่ ๑ ๓๐ วัน

(๗) การเก็บเกี่ยว ใช้รถเกี่ยวข้าว

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว ไถกลบตอซังข้าว และใช้น้ำหมักย่อยสลายตอซัง

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู ใช้สารเคมีและน้ำหมักชีวภาพ

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลบ้านช้าง มีการปลูกข้าว ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าวนาปี					←		△				▽	→
ข้าวนาปรัง	←△				▽	→						

สัญลักษณ์

←→ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

←.....→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ตารางที่ ๑๕ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าว ตำบลบ้านช้าง

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภออุทัย พ.ศ. ๒๕๖๕

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลบ้านช้าง มีต้นทุนการผลิตข้าว โดยพื้นที่ในเขตชลประทานรอบนาปี มีต้นทุนเป็นเงิน ๔,๙๒๐ บาท และรอบนาปรัง มีต้นทุนเป็นเงิน ๔,๙๐๐ บาท

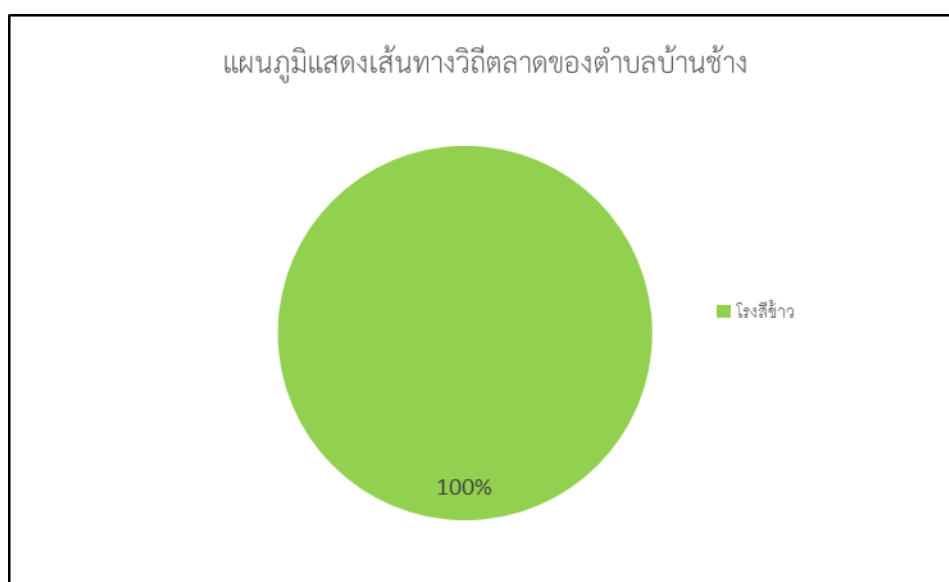
ตารางที่ ๑๖ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๕ ตำบลบ้านช้าง อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

รายการ	ในเขตชลประทาน	
	นาปี	นาปรัง
๑. ค่าเมล็ดพันธุ์	๔๓๐	๔๑๐
๒. ค่าเตรียมดิน	๕๐๐	๕๐๐
๓. ค่าปุ๋ยเคมี	๑,๔๕๐	๑,๔๕๐
๔. ค่าสารเคมี	๓๘๐	๓๘๐
๕. ค่าจ้างแรงงาน	๖๐	๖๐
๖. ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	๕๐๐	๕๐๐
๗. ค่าเก็บเกี่ยว/รถเกี่ยว	๔๕๐	๔๕๐
๘. ค่าขนส่ง	๑๕๐	๑๕๐
๙. ค่าเช่านา	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐
รวม	๔,๙๒๐	๔,๙๐๐

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภออุทัย พ.ศ. ๒๕๖๕

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของตำบล)

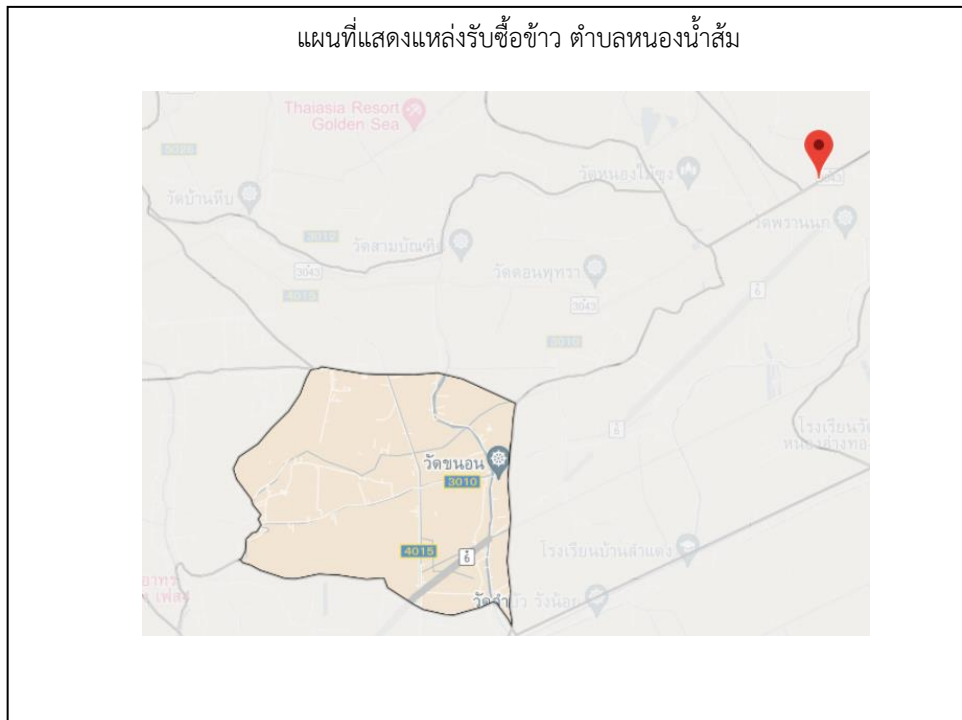
เกษตรกรจะนำผลผลิตไปขายให้กับโรงสีอ้อยเจริญผลวัฒนา และเก็บผลผลิตที่ได้จากโรงสีบางส่วนมาบริโภคในครัวเรือน

ภาพที่ ๑๘ แผนภูมิแสดงวิธีการตลาดข้าว ตำบลบ้านช้าง อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภออุทัย พ.ศ. ๒๕๖๕

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป
 ตำบลบ้านช้าง ไม่มีโรงสีข้าว ที่รับซื้อผลผลิต เกษตรกรจึงนำไปขายให้กับโรงสี ตำบลช้างเคียง คือ
 โรงสีข้าวฮ่อเจริญผลวัฒนา

ภาพที่ ๑๙ แผนที่แสดงแหล่งรับซื้อข้าว ตำบลบ้านช้าง อำเภอกุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
 ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอกุทัย พ.ศ. ๒๕๖๕

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลบ้านช้าง มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านข้าว จำนวน ๓ ราย

องค์ความรู้ที่ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๑๗ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าว ตำบลหนองน้ำส้ม อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เป็น	สาขา
๑	นายอภิชาติ ผาสุขพันธ์	๑	บ้านช้าง	อุทัย	๒๕๖๒	ข้าว
๒	นางวิภา ไวยไมตรี	๑	บ้านช้าง	อุทัย	๒๕๖๒	ข้าว
๓	นางขวัญเรือน บุญญิกา	๓	บ้านช้าง	อุทัย	๒๕๖๒	ข้าว

๑.๔.๒ ชนิดสินค้า ผักสวนครัว

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลบ้านช้าง ประกอบไปด้วยชุดดินที่ ๒ และชุดดินที่ ๑๑ ซึ่งมีความเหมาะสมกับการปลูกพืชชนิดอื่นนอกจากข้าว ตามชุดดินดังนี้

ชุดดินที่ ๒ เนื้อดินเป็นดินเหนียวการระบายน้ำเลว ในช่วงฤดูฝนจะมีน้ำขังอยู่ที่ผิวดิน ระหว่าง ๔-๖ เดือน จึงมีศักยภาพเหมาะสมที่จะใช้ทำนาในช่วงฤดูฝน แต่สามารถ ปลูกพืชผัก หรือพืชอื่นที่มีอายุสั้นได้ในช่วงฤดูแล้ง

ชุดดินที่ ๑๑ มีศักยภาพที่เหมาะสมที่จะใช้ทำนามากกว่าการปลูกพืชอย่างอื่น ที่มีข้อจำกัดในการปลูกข้าว คือ ความเป็นกรดจัดของดินทำให้ผลผลิตของข้าวต่ำ ในการที่จะนำกลุ่มชุดดินนี้ไปใช้ในการเพาะปลูกพืชอย่างอื่น เช่น ไม้ผล หรือพืชผักจำเป็นต้องมีการปรับปรุงดินหรือพัฒนาที่ดิน จึงจะสามารถในการปลูกพืชดังกล่าวได้ เนื่องจากในช่วงฤดูฝนจะมีน้ำท่วมขังที่ผิวดินระหว่าง ๔-๖ เดือน การใช้ประโยชน์ที่ดินควรใช้รูปแบบไร่นาสวนผสม

๒) ปริมาณการผลิต

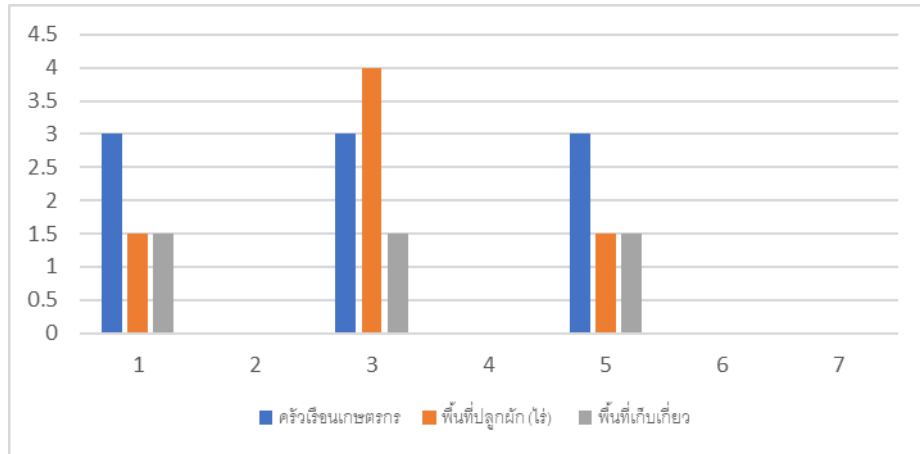
ตำบลบ้านช้าง อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ปลูกผัก จำนวน ๗ ไร่ โดยปลูก หมู่ที่ ๑,๓,๕

ตารางที่ ๑๘ แสดงพื้นที่ปลูกผัก ตำบลบ้านช้าง อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูกผัก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว
๑	๓	๑.๕	๑.๕
๒	-	-	-
๓	๓	๔	๔
๔	-	-	-
๕	๓	๑.๕	๑.๕
๖	-	-	-
๗	-	-	-
รวม	๙	๗	๗

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภออุทัย พ.ศ. ๒๕๖๕

แผนภูมิแสดงปริมาณการปลูกผัก ตำบลบ้านช้าง

ภาพที่ ๒๐ แผนภูมิแสดงปริมาณการปลูกผัก ตำบลบ้านช้าง
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอยุทัย, พ.ศ.๒๕๖๕)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) การใช้พันธุ์ดี ชื่อเมล็ดพันธุ์จากผู้ผลิตที่เชื่อถือได้ บรรจุในภาชนะที่สะอาดปราศจากสิ่งเจือปนต่างๆ ภาชนะบรรจุและเมล็ดพันธุ์ไม่มีความชื้น ไม่มีเชื้อรา ไม่มีรอยสัตว์แทะหรือแมลงติดกับเมล็ดพันธุ์ ไม่ซื้อเมล็ดพันธุ์จากแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์ที่มีโรคระบาด

(๒) การเตรียมดิน ทำความสะอาดบริเวณที่จะปลูกผัก ขุดดินผิวดินเพื่อกำจัดเชื้อโรคและแมลงบางชนิด ย่อยดิน เก็บเศษหญ้าและวัสดุอื่นที่ปนอยู่ในดินออก ขึ้นแปลงสำหรับปลูกผัก

(๓) การปลูก หว่านเมล็ดให้ทั่วแปลง

(๔) ระบบการให้น้ำ ผักเป็นพืชอายุสั้น ระบบรากตื้น ต้องการน้ำสม่ำเสมอ ทุกกระยะการเจริญเติบโต ต้องให้น้ำทุกวัน แต่ระวังอย่าแฉะหรือมีน้ำขัง เพราะน้ำจะเข้าไปแทนที่อากาศในดิน ทำให้รากพืชขาดออกซิเจนและเน่าตายได้ ควรรดน้ำในช่วงเช้า - เย็น ไม่ควรรดน้ำตอนแดดจัด

(๕) การดูแลรักษา สักรวบรวมเป็นประจำ

(๖) การใส่ปุ๋ย การให้ปุ๋ย มี ๒ ระยะ คือ

- ปุ๋ยรองพื้น ใส่ช่วงเตรียมดิน หรือรองกันหลุมก่อนปลูก ควรเป็นปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก เพื่อปรับโครงสร้างดินให้โปร่งร่วนซุย ช่วยในการอุ้มน้ำและรักษาความชื้นของดินให้เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของพืช

- ปุ๋ยบำรุง ใส่ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ ๒ ครั้ง ครั้งแรกเมื่อย้ายกล้าไปปลูกจนกล้าตั้งตัวได้แล้ว และใส่ครั้งที่ ๒ หลังจากใส่ครั้งแรกประมาณ ๒ - ๓ สัปดาห์ การใส่ให้โรยบาง ๆ ระหว่างแถว ระวังอย่าให้ปุ๋ยอยู่ชิดต้น เพราะจะทำให้ผักตายได้ เมื่อใส่ปุ๋ยแล้วควรพรวนดินและรดน้ำทันที ปุ๋ยที่มักใช้กับพืชผัก ได้แก่ ยูเรียแอมโมเนียมซัลเฟต สำหรับบำรุงต้นและใบ และปุ๋ยสูตร ๑๕ - ๑๕ - ๑๕ และ ๑๒ - ๒๔ - ๑๒ สำหรับเร่งการออกดอกและผล

(๗) การเก็บเกี่ยว เก็บในเวลาเช้า

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว บำรุงดินในแปลงต่อ ปลูกผักสลับชนิดกัน

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู ใช้สารเคมีและน้ำหมักชีวภาพ

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก
เกษตรกรในตำบลบ้านช้าง มีการปลูกผัก ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ผัก	←————→											
	←.....→											

สัญลักษณ์ ←————→ ช่วงฤดูปลูก △ ปลูกสูงสุด
 ←.....→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว ▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ตาราง ๑๙ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกผัก ตำบลบ้านช้าง
 ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภออุทัย, พ.ศ.๒๕๖๕

๕) ต้นทุนการผลิต
 ยกตัวอย่าง พริกเม็ดใหญ่ต่อไร่ เป็นเงิน ๑๗,๒๐๐ บาท

ขั้นตอน	ราคา
ค่าเมล็ดพันธุ์	๑,๐๐๐
เตรียมดิน	๑,๒๐๐
ปุ๋ยคอก	๔,๐๐๐
ปุ๋ยเคมี	๕,๐๐๐
สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช	๔,๕๐๐
ค่าขนส่ง/เชื้อเพลิง	๑,๕๐๐
รวม	๑๗,๒๐๐

ตารางที่ ๒๐ แสดงต้นทุนการ

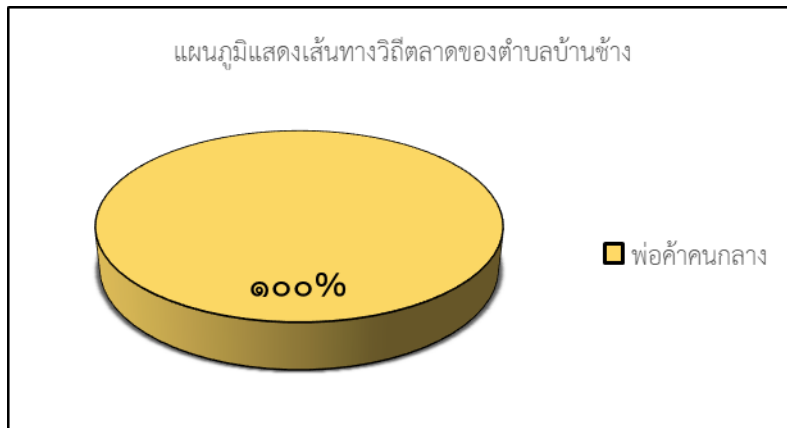
ผลิตผัก ปี ๒๕๖๕ ตำบลบ้านช้าง

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภออุทัย, พ.ศ.๒๕๖๕

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

(๑) วิธีการตลาด

เกษตรกรจะขายให้พ่อค้าคนกลางในพื้นที่ที่มารับซื้อ

ภาพที่ ๒๑ แสดงวิธีการตลาดผัก ตำบลบ้านช้าง
ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกุฑย, พ.ศ.๒๕๖๕

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

แผนที่แสดงแหล่งรับซื้อผัก ตำบลบ้านช้าง

ภาพที่ ๒๒ แสดงแหล่งรับซื้อผัก ตำบลบ้านช้าง
(ที่มา : www.google.co.th)

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่
ไม่มี

๑.๔.๓ ชนิดสินค้า ไม้ผล

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลบ้านช้าง ประกอบไปด้วยชุดดินที่ ๒ และชุดดินที่ ๑๑ ซึ่งมีความเหมาะสมกับการปลูกพืชชนิดอื่นนอกจากข้าว ตามชุดดินดังนี้

ชุดดินที่ ๒ เนื้อดินเป็นดินเหนียวการระบายน้ำเลว ในช่วงฤดูฝนจะมีน้ำขังอยู่ที่ผิวดิน ระหว่าง ๔-๖ เดือน จึงมีศักยภาพเหมาะสมที่จะใช้ทำนาในช่วงฤดูฝน แต่สามารถ ปลูกพืชผัก หรือพืชอื่นที่มีอายุสั้นได้ในช่วงฤดูแล้ง

ชุดดินที่ ๑๑ มีศักยภาพที่เหมาะสมที่จะใช้ทำนามากกว่าการปลูกพืชอย่างอื่น ที่มีข้อจำกัดในการปลูกข้าว คือ ความเป็นกรดจัดของดินทำให้ผลผลิตของข้าวต่ำ ในการที่จะนำกลุ่มชุดดินนี้ไปใช้ในการเพาะปลูกพืชอย่างอื่น เช่น ไม้ผล หรือพืชผักจำเป็นต้องมีการปรับปรุงดินหรือพัฒนาที่ดิน จึงจะสามารถในการปลูกพืชดังกล่าวได้ เนื่องจากในช่วงฤดูฝนจะมีน้ำท่วมขังที่ผิวดินระหว่าง ๔-๖ เดือน การใช้ประโยชน์ที่ดินควรใช้รูปแบบไร่นาสวนผสม

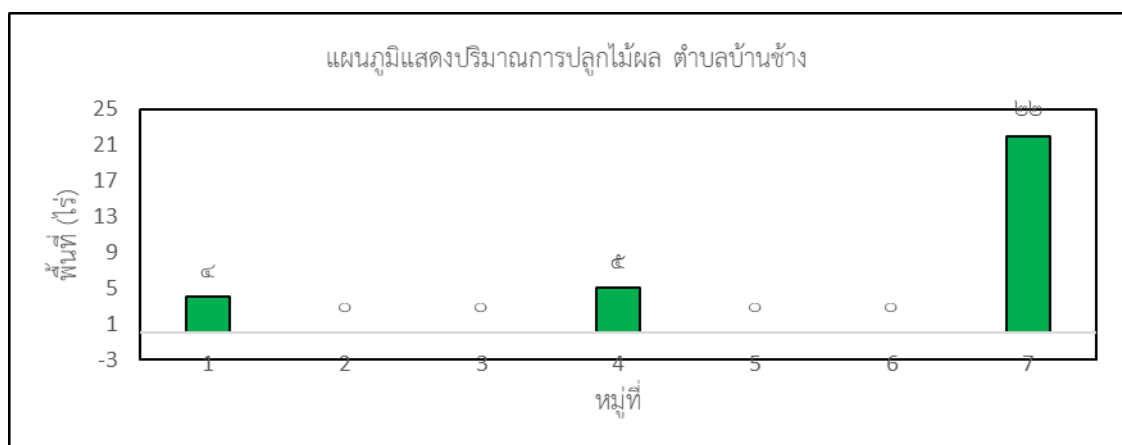
๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลบ้านช้าง อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ปลูกไม้ผล จำนวน ๓๑ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ หมู่ที่ ๗ จำนวน ๒๒ ไร่ รองลงมาคือหมู่ที่ ๔ จำนวน ๕ ไร่ และหมู่ที่ ๑ จำนวน ๔ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๑ แสดงพื้นที่ปลูกไม้ผล ตำบลบ้านช้าง อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูกไม้ผล (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว
๑	๑	๔	๔
๒	-	-	-
๓	-	-	-
๔	๑	๕	๕
๕	-	-	-
๖	-	-	-
๗	๒	๒๒	๒๒
รวม	๔	๓๑	๓๑

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภออุทัย พ.ศ. ๒๕๖๕

ภาพที่ ๒๓ แผนภูมิแสดงปริมาณการปลูกไม้ผล ตำบลบ้านช้าง

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภออุทัย, พ.ศ.๒๕๖๕)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

- (๑) การใช้พันธุ์ดี ใช้กล้าที่มีอายุเหมาะสม
- (๒) การเตรียมดิน ปรับดินให้มีความสม่ำเสมอ ไถตะและไถพรวน ๑-๒ ครั้ง
- (๓) การปลูก เว้นระยะปลูกตามชนิดของไม้ผล
- (๔) ระบบการให้น้ำให้น้ำเป็นประจำตามความต้องการ ใช้ฟางข้าวกลบหน้าดินรักษาความชื้น
- (๕) การดูแลรักษา สำรวจแปลงเป็นประจำ
- (๖) การใส่ปุ๋ย ยกตัวอย่าง มะม่วง เมื่อเริ่มแตกใบ ให้ใส่ปุ๋ยเคมี สูตร ๑๖-๑๖-๑๖ ใส่กระจายให้ทั่วต้น ใส่ซ้ำทุกๆ ๒ เดือน
- (๗) การเก็บเกี่ยว ตามฤดูกาล
- (๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว ใส่ปุ๋ยบำรุงดินสม่ำเสมอ
- (๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู ใช้สารเคมีและน้ำหมักชีวภาพ

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลบ้านช้าง มีการปลูกไม้ผล ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ไม้ผล	←————→											
	←.....→											
	←.....→											

สัญลักษณ์ ←→ ช่วงฤดูปลูก △ ปลูกสูงสุด
 ←.....→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว ▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ตาราง ๒๒ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกไม้ผล ตำบลหนองบ้านช้าง
 ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภออูทัย, พ.ศ.๒๕๖๕

๕) ต้นทุนการผลิต

ยกตัวอย่าง มะม่วงน้ำดอกไม้ต่อไร่ เป็นเงิน ๑๐,๘๐๐ บาท

ขั้นตอน	ราคา
ค่าต้นพันธุ์	๖,๔๐๐
เตรียมดิน	๖๐๐
ปุ๋ยคอก	๘๐๐
ปุ๋ยเคมี	๑,๐๐๐
สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช	๒,๐๐๐
รวม	๑๐,๘๐๐

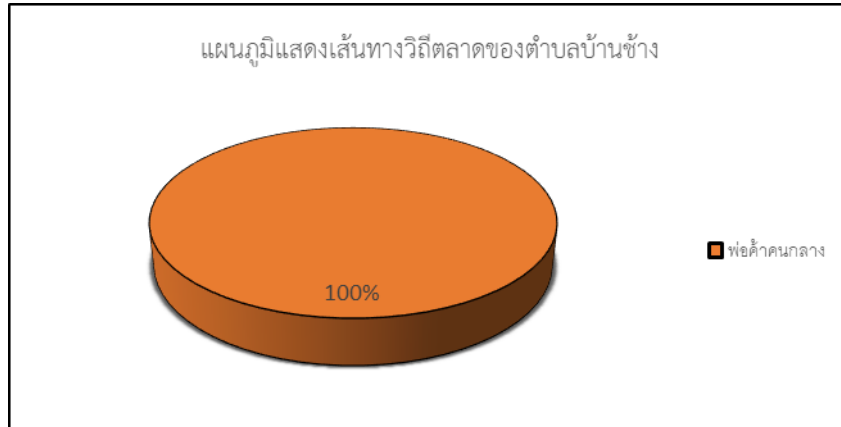
ตารางที่ ๒๓ แสดงต้นทุนการผลิตไม้ผล ปี ๒๕๖๕ ตำบลบ้านช้าง

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภออูทัย, พ.ศ.๒๕๖๕

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

(๑) วิธีการตลาด

เกษตรกรจะขายให้พ่อค้าคนกลางในพื้นที่ที่มารับซื้อและขายในตลาดบริเวณใกล้ที่พักอาศัย

ภาพที่ ๒๔ แสดงวิธีการตลาดไม้ผล ตำบลบ้านช้าง

๒. ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๒๔ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านการผลิตสินค้าและการตลาด ๑. ผลผลิตไม่ได้คุณภาพ ๒. ผลผลิตตกต่ำ	<ul style="list-style-type: none"> - เน้นปลูกพืชเชิงเดี่ยว - ไม่เน้นด้านคุณภาพ - ขาดความรู้ด้านเรื่องโรคและแมลงศัตรูพืช - ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ 	๑. ส่งเสริมจัดตั้งกลุ่มสร้างมาตรฐานและเงื่อนไขการผลิตเพื่อมีอำนาจต่อรองและกำหนดคุณภาพสินค้า - ให้ความรู้แก่เกษตรกรในด้านการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน ๒. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ด้านการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช ๓. ให้ความรู้ด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกวิธีและการปรับปรุงบำรุงดิน ๔. จัดทำแปลงพยายกรณ์เตือนการระบาดของศัตรูพืช ๕. ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มผลิต พันธุ์ เมล็ดพันธุ์ ใช้เอง	ตำบลบ้านช้าง	
ด้านเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ๑. ยึดติดกับการทำการเกษตรแบบเดิมไม่มีการเปลี่ยนแปลงและหาวิธีมาปรับปรุงเพื่อทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น ๒. เกษตรกรเป็นผู้สูงอายุ	ขาดความรู้และประสบการณ์ในการทำการเกษตร <ul style="list-style-type: none"> - ไม่ทำการเกษตรเองจ้างทำจึงขาดประสบการณ์ในการดูแลรักษา - ทำการเกษตรได้ไม่เต็มที่ 	<ul style="list-style-type: none"> - เกษตรกรควรศึกษาหาความรู้และเทคโนโลยีการเกษตรใหม่ๆ มาปรับใช้ในการเกษตรเพื่อลดความเสี่ยงในการผลิต - ปฏิบัติและศึกษาดูแลแปลงอย่างต่อเนื่อง - มีการฝึกอบรมเกษตรกรรุ่นใหม่ หรือ Smart farmer ต้นแบบ 	ตำบลบ้านช้าง	
ด้านการแปรรูปผลผลิตและผลิตภัณฑ์ ๑. ขาดความรู้การแปรรูปและบรรจุภัณฑ์	<ul style="list-style-type: none"> - ผลิตแล้วขายเลยไม่มีผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าให้กับสินค้า 	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมให้ความรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าให้กับสินค้า 	ตำบลบ้านช้าง	

๓. การจัดทำ TOWS Matrix

๓.๑ การวิเคราะห์ TOWS Matrix ของตำบลบ้านช้าง

ตารางที่ ๒๕ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix

	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นพื้นที่เหมาะในการทำการเกษตร - มีแหล่งน้ำชลประทานและแหล่งน้ำธรรมชาติ - ผู้นำชุมชนเข้มแข็ง - การคมนาคมสะดวก - เกษตรกรหาความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ - มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศูนย์เครือข่าย) - มีศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน - มีศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน - มีกลุ่มแม่บ้าน / วิชาทกิจชุมชน - เกษตรกรมีความรู้ความชำนาญในการทำการเกษตร - เกษตรกรปลูกพืชตามความเหมาะสมกับพื้นที่ 	<ul style="list-style-type: none"> - ปัจจัยการผลิตราคาสูง - ต้นทุนการผลิตสูง - ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ - ราคาผลผลิตตกต่ำ - เกษตรกรขาดความรู้ - ผลผลิตทางการเกษตรด้อยคุณภาพ - เกษตรกรอายุมาก - ขาดแคลนแรงงานด้านการเกษตร - ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง - มีการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช - ขาดแคลนแหล่งผลิตข้าวพันธุ์ดี - เกษตรกรขาดการวางแผนการผลิต - เกษตรกรขาดความรู้ในการใช้สารเคมีที่ถูกต้อง - เกษตรกรไม่มีการรวมกลุ่ม
<p>โอกาส (O)</p> <ul style="list-style-type: none"> - อยู่ใกล้แหล่งตลาดรับซื้อผลผลิต - มีการสนับสนุนโครงการจากหน่วยงานของรัฐ - มีการสนับสนุนแหล่งสินเชื่อจาก ธ.ก.ส. - มีการเชื่อมโยงเครือข่าย ระดับตำบล อำเภอ จังหวัด - มี ศพก.เครือข่ายเป็นแหล่งเรียนรู้ - อปท. สนับสนุนงบประมาณเพื่อเรียนรู้ 	<p>กลยุทธ์เชิงรุก (SO)</p> <ul style="list-style-type: none"> - สนับสนุนให้ ศพก.เป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน - ส่งเสริมให้วิสาหกิจชุมชนเชื่อมโยงกันในทุกระดับ เพื่อจำหน่ายผลผลิต - มีการสนับสนุนสินเชื่อให้วิสาหกิจชุมชนนำมาใช้ในการผลิตและแปรรูป - มีการสนับสนุนสินเชื่อจาก ธ.ก.ส.กลุ่มเกษตรกร - รวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อผลิตสินค้าและจำหน่ายในชุมชน 	<p>กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO)</p> <p>กลยุทธ์เชิงแก้ไข เอาชนะจุดอ่อนโดยอาศัยโอกาส (ปรับปรุงตนเอง)</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีการผลิตสารชีวภัณฑ์ไว้ใช้เอง - รวมกลุ่มเกษตรกรผลิตข้าวพันธุ์ดีเพื่อจำหน่าย - พัฒนาความรู้ให้เกษตรกรในด้านการใช้สารเคมีจากหน่วยงานภาครัฐ - พัฒนาให้เกษตรกรรู้จักการวางแผนการผลิตเพื่อผลิตสินค้าและการส่งออก
<p>ภัยคุกคาม (T)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ภัยธรรมชาติ - โรคและแมลง - มีการอพยพของแมลงทำให้เกิดการระบาดทำลายพืชในท้องถิ่น - ราคาผลผลิตขึ้นอยู่กับตลาดโลก - ปัจจัยการผลิตมีราคาเพิ่มขึ้น - มีคู่แข่งทางการค้าจากต่างประเทศ 	<p>กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST)</p> <p>กลยุทธ์เชิงป้องกัน ใช้จุดแข็งหลีกเลี่ยงภัยคุกคามโอกาส (รักษาสถานะสภาพ)</p> <ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนให้ทันต่อชนิดของศัตรูพืชใหม่ๆ - สนับสนุนให้เกษตรกรวางแผนการผลิตพืชที่ตรงกับความต้องการของตลาดโลก - พัฒนาศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนในการผลิตปุ๋ยหมักไม่กลับกองเพื่อทดแทนปุ๋ยเคมี - การเพิ่มคุณภาพการผลิตให้ตรงกับความต้องการของตลาดโลก - การพัฒนาผู้นำ Smart farmer เพื่อเป็นเกษตรกรต้นแบบ 	<p>กลยุทธ์เชิงรับ (WT)</p> <p>กลยุทธ์เชิงรับ ลดจุดอ่อนและหลีกเลี่ยงภัยคุกคาม (เล็ก หลีกเลี่ยง หนี)</p> <ul style="list-style-type: none"> - พัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้มีความรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ - พัฒนาคุณภาพผลผลิตให้มีคุณภาพ - สนับสนุนให้เกษตรกรติดตามและตรวจสอบการอพยพของแมลง - ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืชชนิดใหม่ๆเพื่อการส่งออก

๓.๒ การกำหนดกลยุทธ์ที่ได้จากการทำ TOWS Matrix ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

- สนับสนุนให้ ศพก.เป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน
- ส่งเสริมให้วิสาหกิจชุมชนเชื่อมโยงกันในทุกระดับ เพื่อจำหน่ายผลผลิต
- มีการสนับสนุนสินเชื่อให้วิสาหกิจชุมชนนำมาใช้ในการผลิตและแปรรูป
- มีการสนับสนุนสินเชื่อจาก ธ.ก.ส.เพื่อพัฒนากลุ่มเกษตรกร
- รวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อผลิตสินค้าในท้องถิ่น

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

- พัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้มีความรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรและพัฒนาบรรจุภัณฑ์
- พัฒนาคุณภาพผลผลิตให้มีคุณภาพเพื่อแข่งขันกับต่างประเทศ
- สนับสนุนให้เกษตรกรติดตามและตรวจสอบการอพยพของแมลง
- ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืชชนิดใหม่ๆเพื่อการส่งออก

๓. กลยุทธ์เชิงป้องกัน

- พัฒนาศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนให้ทันต่อชนิดของศัตรูพืชใหม่ๆ
- สนับสนุนให้เกษตรกรวางแผนการผลิตพืชที่ตรงกับความต้องการของตลาดโลก
- พัฒนาศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนในการผลิตปุ๋ยหมักไม่กลับกองเพื่อทดแทนปุ๋ยเคมี
- การเพิ่มคุณภาพการผลิตให้ตรงกับความต้องการของตลาดโลก
- การพัฒนาผู้นำ Smart farmer ให้มีความรู้เพื่อเป็นเกษตรกรต้นแบบ

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

- พัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้มีความรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรและพัฒนาบรรจุภัณฑ์
- พัฒนาคุณภาพผลผลิตให้มีคุณภาพเพื่อแข่งขันกับต่างประเทศ
- สนับสนุนให้เกษตรกรติดตามและตรวจสอบการอพยพของแมลง
- ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืชชนิดใหม่ๆเพื่อการส่งออก

หมายเหตุ

การตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของข้อมูล พิจารณาตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

๑. ต้องเป็นไปตามแบบฟอร์มรายงานผลการวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบล ตามแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ/ตำบล ปี ๒๕๖๒

๒. ความเป็นปัจจุบันของข้อมูล

๓. การแสดงอ้างอิงแหล่งที่มาของแต่ละข้อมูล

๔. นอกจากการบรรยายเนื้อหาแล้วต้องมีตาราง แผนภูมิ หรือแผนที่ประกอบตามแบบฟอร์มรายงาน

บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนา

๑. แนวทางการพัฒนา

๑. แนวทางการพัฒนา

๓.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า

๓.๑.๑ ข้าว

- เป้าหมาย/ประสงค์

๑. เกษตรกรมีการลดการใช้สารเคมีในการทำการเพาะปลูก รวมทั้งสามารถวัดดูดินหรือสิ่งที่เหลือใช้จากครว้เรือนมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๒. เกษตรกรมีการทำการเพาะปลูกข้าวมีมาตรฐาน

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมเกษตรกรให้ลดใช้สารเคมีในการทำการเพาะปลูก

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการใช้น้ำหมักชีวภาพและน้ำสกัดสมุนไพร

โครงการที่ ๒ โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพทดแทนปุ๋ยเคมี

กลยุทธ์ที่ ๒ เกษตรกรมีการทำการเพาะปลูกข้าวมีมาตรฐาน

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริม และพัฒนาการผลิตข้าว

๓.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

๓.๒.๑ วิสาหกิจชุมชน

- เป้าหมาย/ประสงค์

เพื่อให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจัดทำแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชนที่ถูกต้อง

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ ให้ความรู้ด้านการจัดทำแผนวิสาหกิจชุมชน

โครงการที่ ๑ โครงการอบรมการจัดทำแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

- เป้าหมาย/ประสงค์

๓.๒.๒ กลุ่มเกษตรกร

- เป้าหมาย/เป้าประสงค์

เพื่อส่งเสริมการผลิตพืชอาหารปลอดภัยจากสารพิษ รวมทั้งเป็นแหล่งศึกษาดูงาน ให้แก่เกษตรกร, กลุ่มเกษตรกรที่สนใจ

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ ให้ความรู้และจัดสร้างโรงเรือนปลูกผักอินทรีย์

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ

- เป้าหมาย/ประสงค์

เพื่อให้กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีแนวทางในการขายสินค้าออนไลน์ที่ถูกต้อง

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๒ ให้ความรู้ด้านการขายสินค้าผ่านระบบออนไลน์

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการขายสินค้าผ่านระบบออนไลน์

๓.๒.๓ กลุ่มยุวเกษตรกร

- เป้าหมาย/เป้าประสงค์

เพื่อส่งเสริมการรวมกลุ่มของเด็กและเยาวชน โดยใช้กระบวนการ “กลุ่มยุว เกษตรกร” ให้สมาชิกยุวเกษตรกรมีความรู้และความเข้าใจแนวทางการดำเนินงาน กลุ่มยุวเกษตรกร และกระบวนการทำงานกลุ่มยุวเกษตรกร

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ สนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

โครงการที่ ๑ โครงการสนับสนุนกลุ่มยุวเกษตรกรจัดตั้งใหม่

เป้าหมาย/ประสงค์

เพื่อให้กลุ่มยุวเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษอย่างถูกต้องวิธี

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนิน

กลยุทธ์ที่ ๒ อบรมให้ความรู้การผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ

๓.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๓.๓.๑ ที่ดิน

- เป้าหมาย/ประสงค์

เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตรให้ได้คุณภาพ มาตรฐานสู่สากล

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนิน

กลยุทธ์ที่ ๑ ประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในกรณีเกิดภัยตามธรรมชาติที่มีผลกระทบต่อ
การทำเกษตร

โครงการที่ ๑ โครงการปรับปรุงบำรุงดินเพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว

๒. ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ (ระบุหมู่บ้าน/ตำบล เป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๒		ปี ๒๕๖๓		ปี ๒๕๖๔		ปี ๒๕๖๕		ปี ๒๕๖๖		
						งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	
พัฒนาการผลิตสินค้า	๑. โครงการส่งเสริมการใช้น้ำหมักชีวภาพและน้ำหมักสมุนไพร	ลดการใช้สารเคมี	เกษตรกร ๓๐ ราย	ตำบลบ้านช้าง	-คัดเลือกเกษตรกร - ประชุมชี้แจงโครงการ -อบรมถ่ายทอดความรู้การผลิตน้ำหมักชีวภาพและน้ำหมักสมุนไพร -จัดทำแปลงสาธิต	๓๐	๒๘,๐๐๐	๓๐	๒๘,๐๐๐	๓๐	๒๘,๐๐๐	๓๐	๒๘,๐๐๐	๓๐	๒๘,๐๐๐	สำนักงานเกษตรอำเภอ
พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร	๒. โครงการส่งเสริมการขายสินค้าผ่านระบบออนไลน์	-เพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางการตลาด -เพื่อเสริมสร้างความรู้และพัฒนาทักษะให้แก่สมาชิกกลุ่มและประชาชนในพื้นที่	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรและผู้สนใจ ๓๐ ราย	ตำบลบ้านช้าง	-รับสมัครผู้สนใจ -ประชุมชี้แจงโครงการ -อบรมถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติ	๓๐	๘,๑๐๐	๓๐	๘,๑๐๐	๓๐	๘,๑๐๐	๓๐	๘,๑๐๐	๓๐	๘,๑๐๐	สำนักงานเกษตรอำเภอ
	๓. โครงการส่งเสริมการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ	-เพื่อเสริมสร้างทัศนคติของสมาชิกยุวเกษตรกรให้ภูมิใจในคุณค่าของการเป็นเกษตรกร และยอมรับอาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีพ และการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ -เพื่อให้ยุวเกษตรกรได้รับความรู้และเทคโนโลยีการเกษตร เคหกิจเกษตร การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องและเหมาะสม สอดคล้องกับครอบครัวและท้องถิ่น -เพื่อเสริมสร้างทักษะ ความชำนาญด้านการเกษตร เคหกิจเกษตร การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมด้วยการปฏิบัติจริง	กลุ่มยุวเกษตรกร ๑๕ ราย	กลุ่มยุวเกษตรกร	-ถ่ายทอดความรู้การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ -จัดทำแปลงเรียนรู้	๑๕	๙,๕๐๐	๑๗	๙,๕๐๐	๑๗	๙,๕๐๐	๑๗	๙,๕๐๐	๑๗	๙,๕๐๐	สำนักงานเกษตรอำเภอ

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ (ระบุหมู่บ้าน/ตำบล เป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๒		ปี ๒๕๖๓		ปี ๒๕๖๔		ปี ๒๕๖๕		ปี ๒๕๖๖		
						งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	
พัฒนาพื้นที่ทรัพยากรการเกษตร	๑. โครงการลดการเผาตอซังและฟางข้าวโดยน้ำหมักชีวภาพ	-ลดการเผาตอซัง -เพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมี -เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน -เพื่อลดต้นทุนการผลิตข้าว	กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรและเกษตรกรผู้สนใจ ๓๐ ราย	ตำบลบ้านช้าง	-ประชุมชี้แจงเหตุผลคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ -ถ่ายทอดเทคโนโลยีการทำน้ำหมักชีวภาพ และวิธีการหมักตอซังข้าวในนา -จัดทำแปลงสาธิต	๓๐	๒๘,๕๐๐	๓๐	๒๘,๕๐๐	๓๐	๒๘,๕๐๐	๓๐	๒๘,๕๐๐	๓๐	๒๘,๕๐๐	สำนักงานเกษตรอำเภอ
	๒. โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพทดแทนปุ๋ยเคมี	-ลดต้นทุนการผลิตข้าว โดยให้เกษตรกรนำวัสดุเหลือใช้จากภาคเกษตรกรรมมาผลิตปุ๋ยอินทรีย์ -เพื่อลดปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมี -ช่วยฟื้นฟูสภาพแวดล้อม และปลอดภัยต่อสุขภาพเกษตรกร	กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรและเกษตรกรผู้สนใจ ๓๐ ราย	ตำบลบ้านช้าง	-คัดเลือกพื้นที่และเกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมโครงการ -จัดอบรมและถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรที่ร่วมโครงการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ -จัดทำแปลงสาธิต	๓๐	๓๑,๐๐๐	๓๐	๓๑,๐๐๐	๓๐	๓๑,๐๐๐	๓๐	๓๑,๐๐๐	๓๐	๓๑,๐๐๐	สำนักงานเกษตรอำเภอ

ภาคผนวก

โครงการส่งเสริมการใช้น้ำหมักชีวภาพและน้ำหมักสมุนไพร

๑. ความเป็นมา

การผลิตในภาคการเกษตรที่ผ่านมามุ่งเน้นการเพิ่มผลผลิตเพื่อการอุตสาหกรรม และการส่งออกโดยการใช้น้ำสารเคมี ดังจะเห็นได้จากการนำเข้าสารเคมี ป้อนกันกำจัดศัตรูพืชมูลค่าเพิ่มขึ้นถึง ๕,๑๐๒ ล้านบาท ในปี ๒๕๔๐ และนำเข้าปุ๋ยเคมี ๑๖,๙๓๔ ล้านบาท ในปี ๒๕๔๐ เช่นเดียวกัน ซึ่งนับว่าเป็นการเสียเงินตราจำนวนมาก และเกิดปัญหาตามมา ได้แก่ ต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นของเกษตรกร ดินเสื่อมโทรม มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสุขภาพของผู้ผลิต ผู้บริโภค รวมถึงการนำไปสู่การกัดกร่อน สินค้าเกษตรที่มีสารพิษตกค้าง ดังนั้น เพื่อเป็นความปลอดภัย ผู้บริโภค และการส่งออกจึงได้มีการณรงค์ ให้นำใช้น้ำหมัก-ชีวภาพ เพื่อลดการเสี่ยงด้านต่างๆ ต่อไป

๒. หลักการและเหตุผล

น้ำหมักชีวภาพ และน้ำหมักสมุนไพร เป็นทางเลือกใหม่ของเกษตรกรที่ช่วยลดต้นทุนการผลิต สามารถแก้ไข และลดความเสียหายโดยการฟื้นฟูระบบการเกษตร ด้วยการนำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น หรือนำวัสดุเหลือใช้จากกระบวนการผลิต เช่นพืชผักสด พืชสมุนไพร ผลไม้ หอยเชอรี่ เศษพลาสติก กากอ้อย กากน้ำตาล มาผลิตเป็นน้ำสกัดชีวภาพ ซึ่งได้ผลดีในการผลิตข้าว ช่วยลดต้นทุนการผลิต เกษตรกร มีรายได้เพิ่มขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น พร้อมทั้งสามารถฟื้นฟูธรรมชาติ ให้กลับคืนสู่สภาพปกติ และนำไปสู่การเกษตรที่ยั่งยืนได้

ในปัจจุบันเกษตรกรยังใช้สารเคมีและปุ๋ยเคมีในอัตราที่มาก เพื่อเป็นการลดภาระต่างๆ ของเกษตรกรจึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมการทำน้ำหมักชีวภาพและน้ำสกัดชีวภาพ เพื่อลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรต่อไป

๓. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร
๒. เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร
๓. เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร
๔. เพื่อฟื้นฟูสภาพแวดล้อมให้สมดุลทางธรรมชาติ

๔. เป้าหมายการดำเนินงาน

เกษตรกรตำบลบ้านช้าง ๓๐ ราย

๕. วิธีการดำเนินงาน

๑. คัดเลือกพื้นที่ คัดเลือกเกษตรกร
๒. ชี้แจงโครงการ
๓. จัดฝึกอบรมเกษตรกร ๑ ครั้ง ๑ วัน
๔. จัดทำแปลงสาธิตเปรียบเทียบ ๑ แปลง
๕. ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๖. ระยะเวลาดำเนินการ

เดือนตุลาคม ๒๕๖๔ - กันยายน ๒๕๖๕

๗. งบประมาณ รวมทั้งสิ้น ๒๘,๐๐๐ บาท

๑. จัดซื้อถังหมัก จำนวน ๒๐ ใบๆ ละ ๕๐๐ เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท
๒. จัดซื้อวัสดุในการหมัก ๒๐๐ กิโลกรัมๆ ละ ๑๕ บาท เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท
๓. กากน้ำตาล ๖๐๐ กิโลกรัมๆ ละ ๑๕ บาท เป็นเงิน ๙,๐๐๐ บาท
๔. สารเร่งซูเปอร์ พด. ๒ และ พด.๗
๕. จัดอบรมและถ่ายทอดความรู้ จำนวน ๑ ครั้ง ๑ วัน เป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท

๘. แหล่งงบประมาณ

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านช้าง

๙. หน่วยงานรับผิดชอบ

สำนักงานเกษตรอำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑๐. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เกษตรกรมีความรู้ในการผลิตน้ำหมักชีวภาพและน้ำสกัดสมุนไพร จำนวน ๓๐ ราย
๒. ลดต้นทุนการผลิตได้ไร่ละ ๒๕๐ บาท
๓. เพิ่มผลผลิตข้าวได้ไร่ละ ๑๐๐ ถัง
๔. ปรับความสมดุลทางธรรมชาติฟื้นฟูทรัพยากรทางธรรมชาติ

โครงการส่งเสริมการขายสินค้าผ่านระบบออนไลน์

๑. หลักการและเหตุผล

กลุ่มมองถึงเรื่องการตลาดเป็นปัจจัยสำคัญ อยากเพิ่มช่องทางการตลาดให้เข้ากับสถานการณ์ในปัจจุบัน และเป็นตามแนวทางมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ โดยระบบการจำหน่ายแบบออนไลน์กำลังเป็นที่นิยม และเป็นการเพิ่มทักษะให้แก่สมาชิกกลุ่มแม่บ้านพร้อมทั้งเพิ่มรายได้อีกทางหนึ่ง จึงได้มีการจัดทำโครงการส่งเสริมการขายสินค้าผ่านระบบออนไลน์ขึ้นมา

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางการตลาดให้กับกลุ่มมากขึ้น
๒. เพื่อเสริมสร้างความรู้และพัฒนาทักษะให้แก่สมาชิกและประชาชนในพื้นที่
๓. เพื่อให้กลุ่มมีความเข้มแข็งทางด้านการตลาด พึ่งพาตัวเองได้
๔. เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่กลุ่มและสมาชิกกลุ่ม

๓. เป้าหมาย

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรตำบลบ้านช้าง

๔. วิธีการดำเนินงาน

๑. ประชุมชี้แจงการดำเนินโครงการร่วมกันกับสมาชิกกลุ่ม
๒. คัดเลือกคณะกรรมการบริหารโครงการ กำหนดบทบาทหน้าที่ให้แก่สมาชิก
๓. รับสมัครและคัดเลือกเกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๓๐ ราย
๓. ติดต่อประสานวิทยากร และวางแผนจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการฝึกอบรม
๔. จัดอบรมและฝึกปฏิบัติให้แก่สมาชิกที่เข้าร่วมโครงการ

๕. ระยะเวลาการดำเนินงาน

เดือนตุลาคม ๒๕๖๔ - กันยายน ๒๕๖๕

๖. งบประมาณ รวมทั้งสิ้น ๘,๑๐๐ บาท

๑. ค่าอาหารกลางวัน จำนวน ๓๐ รายๆ ละ ๑ มื้อๆ ละ ๑๐๐ บาท เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท
๒. ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม จำนวน ๓๐ รายๆ ละ ๒ มื้อๆ ละ ๒๕ บาท เป็นเงิน ๑,๕๐๐ บาท
๓. ค่าตอบแทนวิทยากร จำนวน ๑ วันๆ ละ ๖ ชั่วโมงๆ ละ ๖๐๐ บาท เป็นเงิน ๓,๖๐๐ บาท

แหล่งงบประมาณ

- องค์กรบริหารส่วนตำบลบ้านช้าง

๗. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. กลุ่มมีช่องทางการตลาดเพิ่มมากขึ้น
๒. สมาชิกกลุ่มและประชาชนในพื้นที่มีความรู้และทักษะเพิ่มมากขึ้น สามารถพัฒนาอาชีพได้
๓. กลุ่มมีความเข้มแข็งทางด้านการตลาด และพึ่งพาตนเองได้
๔. สมาชิกกลุ่มและประชาชนในพื้นที่มีรายได้เพิ่มมากขึ้น

๘. หน่วยงานผู้รับผิดชอบ

สำนักงานเกษตรอำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

โครงการส่งเสริมการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ

๑. หลักการและเหตุผล

จุดมุ่งหมายในการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน โดยเล็งเห็นถึงความสำคัญของการปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้องทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม การงานพื้นฐานอาชีพด้านเกษตรกรรม บ่มเพาะต้นกล้าของเกษตรกรในอนาคต เพื่อเตรียมพร้อมที่เป็นเกษตรกรที่ดี และเป็นพลังในการพัฒนาการเกษตรของประเทศต่อไป โดยมีการจัดตั้งกลุ่มสมาชิกยุวเกษตรกรในโรงเรียนขึ้น เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถด้านเทคโนโลยีการเกษตร จากการฝึกปฏิบัติจริง ในการทำการเกษตรตามแนวหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งเน้นให้มีการรวมกลุ่มของสมาชิกยุวเกษตรกร เพื่อพัฒนาและเรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคม ตามหลักประชาธิปไตย การทำงานเป็นกลุ่ม โดยมีการแบ่งกลุ่มสมาชิกยุวเกษตรกรให้ได้เรียนรู้การทำการเกษตรในหลายๆกิจกรรม

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเสริมสร้างทัศนคติของสมาชิกยุวเกษตรกรให้ภูมิใจในคุณค่าของการเป็นเกษตรกร และยอมรับอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีพ และการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

๒. เพื่อให้ยุวเกษตรกรได้รับความรู้และเทคโนโลยีการเกษตร เคหกิจเกษตร การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องและเหมาะสม สอดคล้องกับครอบครัวและท้องถิ่น

๓. เพื่อเสริมสร้างทักษะ ความชำนาญด้านการเกษตร เคหกิจเกษตร การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วยการปฏิบัติจริง

๔. เพื่อฝึกให้สมาชิกยุวเกษตรกร รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ รู้จักการทำงานเป็นหมู่คณะ ส่งเสริม การปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยอาศัยข้อบังคับและวิธีการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรเป็นแนวทางการฝึกหัด

๓. เป้าหมาย

กลุ่มสมาชิกยุวเกษตรกร

๔. ระยะเวลาดำเนินการ

เดือนตุลาคม ๒๕๖๔ – กันยายน ๒๕๖๕

๕. พื้นที่ดำเนินการ

กลุ่มสมาชิกยุวเกษตรกร

๖. กิจกรรม

๑. ถ่ายทอดความรู้การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ

๒. จัดทำแปลงเรียนรู้

๗. วิธีการดำเนินการ

๑. กำหนดวันอบรม

๒. จัดซื้อวัสดุการฝึกอบรมและวัสดุจัดทำแปลงเรียนรู้

๓. ถ่ายทอดความรู้การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ

๔. จัดทำแปลงเรียนรู้

๕. สรุปผลการฝึกอบรม

๘. งบประมาณ รวม ๙,๕๐๐ บาท

๑. จัดอบรมยุวเกษตรกรจำนวน ๑๕ ราย จำนวน ๑ ครั้ง งบประมาณ ๓,๕๐๐ บาท
เป็นค่าอาหารเครื่องดื่มและวัสดุการฝึกอบรม

๒. จัดทำแปลงเรียนรู้ ๑ แปลง แปลงเรียนรู้จะได้วัสดุเป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท

- ค่าเมล็ดพันธุ์
- ค่าปุ๋ยอินทรีย์, ปุ๋ยเคมี
- สารสมุนไพรและชีวภาพ

๓. สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ผักให้ยุวเกษตรกร ๑๗ ราย นำไปปลูก งบประมาณ ๓,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ยุวเกษตรกร ๑๕ ราย ได้รับความรู้การผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษอย่างถูกวิธี

๒. ยุวเกษตรกรเป้าหมายได้รับการส่งเสริม เพื่อพัฒนาระบบการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ ไม่น้อยกว่า ๖๐% นำความรู้และทักษะที่ได้รับไปปฏิบัติต่อได้

โครงการลดการเผาตอซังและฟางข้าวด้วยน้ำหมักชีวภาพ

๑. ความเป็นมา

ตามนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้รณรงค์การหยุดเผาตอซังข้าวเพื่อแก้ไขปัญหาผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม ดิน น้ำ อากาศ ลดภาวะโลกร้อน เพิ่มอินทรีย์วัตถุ เพื่อปรับปรุงบำรุงดิน ในนาข้าวและอื่นๆ เกษตรกรส่วนใหญ่ได้นำไปปฏิบัติ แต่พบปัญหาในการเตรียมดินแต่ละครั้งเป็นไป ด้วยความยากลำบากและเสียเวลา ในการหมักนาน เนื่องจากตอซังข้าวไม่เน่าเปื่อย ดังนั้นเพื่อให้ตอซังข้าวสลายตัวได้ง่ายจึงต้องมีการใช้น้ำหมักอินทรีย์ชีวภาพมาช่วยเร่งในการสลายตัวให้เร็วขึ้น

๒. หลักการและเหตุผล

การหมักตอซังข้าวด้วยน้ำหมักอินทรีย์ชีวภาพ เป็นทางเลือกทางหนึ่งที่จะช่วยให้เกษตรกร ไม่เสียเวลาในการหมักฟางข้าว โดยธรรมชาติทำให้เตรียมดินได้ง่ายและใช้เวลาน้อยและฟางข้าวที่สลายตัวจะช่วยปรับปรุงสภาพดินให้อุดมสมบูรณ์ ด้วยแร่ธาตุต่างๆ อินทรีย์วัตถุ อนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ลดการใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมี มีส่วนทำให้ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรลดลงไปด้วย

เกษตรกรตำบลหนองไม้ซุง ที่ไม่เผาตอซังข้าว ต้องเตรียมดินเป็นไปด้วยความยากลำบาก และต้องใช้เวลาในการหมักตอซังนานประมาณ ๑ เดือนขึ้นไป ดังนั้นโครงการหมักตอซังข้าว ด้วยน้ำหมักอินทรีย์ชีวภาพ จะทำให้ซังข้าวสลายตัวเร็วขึ้น การเตรียมดินได้ง่าย ทำให้ดิน อุดมสมบูรณ์ ไปด้วยอินทรีย์วัตถุ แร่ธาตุต่างๆ และยังช่วยปรับปรุงสภาพดินให้เหมาะสมกับการปลูกข้าวส่งผลให้เกษตรกร ลดการใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมีลง เป็นการลดต้นทุนในการทำนาอีกทางหนึ่งด้วย

๓. วัตถุประสงค์

๑. ลดการเผาตอซัง
๒. เพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมี
๓. เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน
๔. เพื่อลดต้นทุนการผลิตข้าว

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ตุลาคม ๒๕๖๔ - กันยายน ๒๕๖๕

๕. เป้าหมายการดำเนินการ

เกษตรกรผู้สนใจในพื้นที่ตำบลบ้านช้าง

๖. วิธีการดำเนินงาน

๑. ประชุมชี้แจงหลักการเหตุผล วัตถุประสงค์ของการอบรม คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๓๐ ราย พื้นที่ ๑๕๐ ไร่ และกำหนดวันที่อบรม
๒. ถ่ายทอดเทคโนโลยีการทำน้ำหมักชีวภาพ และวิธีการหมักตอซังข้าวในนา
๓. จัดทำแปลงสาธิตการหมักตอซังข้าวในนาข้าว จำนวน ๑ แปลง ๕ ไร่

๗. งบประมาณ รวมทั้งสิ้น ๒๘,๕๐๐ บาท

๑. อบรมเกษตรกร จำนวน ๓๐ ราย
 - ค่าอาหารกลางวัน จำนวน ๓๐ รายๆ ละ ๑ มื้อๆ ละ ๑๐๐ บาท เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท
 - ค่าอาหารว่างพร้อมเครื่องดื่ม จำนวน ๓๐ รายๆ ละ ๒ มื้อๆ ละ ๒๕ บาท เป็นเงิน ๑,๕๐๐ บาท

บาท

๒. วัสดุในการทำน้ำหมัก

- ถังหมัก จำนวน ๒๐ ใบๆ ละ ๕๐๐ บาท เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท
- กากน้ำตาล จำนวน ๖๐๐ ลิตรๆ ละ ๑๕ บาท เป็นเงิน ๙,๐๐๐ บาท
- เศษวัสดุการหมัก จำนวน ๕๐๐ กิโลกรัมๆ ละ ๑๐ บาท เป็นเงิน ๕,๐๐๐ บาท

๘. แหล่งงบประมาณ

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านช้าง

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เกษตรกรมีความรู้ในการหมักต่อซังข้าวด้วยน้ำหมักอินทรีย์ชีวภาพและสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้จริง จำนวน ๓๐ ราย
๒. ลดต้นทุนการผลิตไร่ละ ๒๕๐ บาท
๓. ลดปัญหาการเผาต่อซังในแปลงนา

๑. ความเป็นมา

ในสถานการณ์ปัจจุบัน สภาวะทางเศรษฐกิจของประเทศไทย มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วตามภาวะกระแสเศรษฐกิจของโลก ราคาข้าวของเครื่องอุปโภคบริโภคต่างๆ ผันแปรไปในทางที่สูงขึ้น ไม่เว้นแม้แต่ทางภาคเกษตร ต้นทุนในการผลิตพืชทุกสาขาสูงขึ้นเกือบทั้งหมด แต่จะมากน้อยก็แล้วแต่วัตถุดิบหรือปัจจัยที่ใช้ในการผลิตปุ๋ย ก็เป็นปัจจัยที่สำคัญตัวหนึ่งที่จะช่วยให้พืชเจริญเติบโตได้อย่างอย่างแข็งแรง และให้ผลผลิตที่มีคุณภาพ เกษตรกรส่วนใหญ่ทุกวันนี้ พึ่งพาแต่ปุ๋ยเคมีซึ่งเป็นสารสังเคราะห์ ที่ให้ธาตุอาหารโดยตรงตามที่พืชต้องการ เห็นผลเร็ว แต่เนื่องจากมันเป็นสารที่ต้องผลิตขึ้นใช้ต้นทุนและวัตถุดิบในการผลิตราคาสูง ทำให้การจำหน่ายมีราคาสูงตามไปด้วย เกษตรกรต้องจ่ายเงินมากเพื่อซื้อปุ๋ยมาใส่พืชที่ปลูก เพื่อให้ผลผลิตได้เร็วและคุณภาพดี แต่หารู้ไม่ว่าปุ๋ยเคมีเหล่านั้น อาจมีสารตกค้างที่เป็นอันตราย ต่อดินด้วย

๒. หลักการและเหตุผล

ประชากรในตำบลส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพทำการเกษตร เกษตรกรมีอาชีพหลักในการทำนา เกษตรกรส่วนใหญ่จะนิยมใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีอย่างต่อเนื่อง ทำให้เป็นอันตรายต่อสุขภาพของเกษตรกรเองและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทำให้ดินเสื่อมคุณภาพ อีกทั้งยังทำให้ต้นทุนการผลิตสูงเนื่องจากสารเคมีละปุ๋ยเคมีมีราคาแพง ฉะนั้นเพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิต จึงสมควรให้มีการส่งเสริมการทำปุ๋ยอินทรีย์ และเพื่อเป็นการนำวัสดุที่เหลือใช้จากภาคเกษตรมาใช้ให้เกิดประโยชน์ด้วย

๓. วัตถุประสงค์

๑. ลดต้นทุนการผลิตข้าว โดยให้เกษตรกรนำวัสดุเหลือใช้จากภาคเกษตรกรรมมาผลิตปุ๋ยอินทรีย์
๒. เพื่อลดปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมี
๓. ช่วยฟื้นฟูสภาพแวดล้อม และปลอดภัยต่อสุขภาพเกษตรกร

๔. เป้าหมายการดำเนินการ

เกษตรกรผู้สนใจในพื้นที่ตำบลบ้านช้าง

๕. วิธีการดำเนินการ

๑. คัดเลือกพื้นที่และเกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมโครงการ
๒. จัดอบรมและถ่ายทอดความรู้ ให้เกษตรกรที่ร่วมโครงการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ
๓. จัดทำแปลงสาธิต เพื่อเปรียบเทียบให้เกษตรกรเห็นผลจริง

๖. ระยะเวลาดำเนินการ

เดือนตุลาคม ๒๕๖๔ – กันยายน ๒๕๖๕

๗. งบประมาณ รวมทั้งสิ้น ๓๑,๐๐๐ บาท

๑. เครื่องสับวัสดุการเกษตร จำนวน ๑ เครื่อง เป็นเงิน ๒๐,๐๐๐ บาท
๒. กระจกอบบรรจุปุ๋ย จำนวน ๓๐๐ ใบ เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท
๓. ปุ๋ยคอก ๕๐ กระสอบ เป็นเงิน ๒,๐๐๐ บาท

๔. จัดอบรมและถ่ายทอดความรู้ จำนวน ๑ ครั้ง ๑ วัน เป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท

๘. แหล่งงบประมาณ

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านช้าง

๙. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สำนักงานเกษตรอำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑๐. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เกษตรกรได้รับความรู้ในการนำวัสดุเหลือใช้จากภาคเกษตรกรรมมาผลิตปุ๋ยอินทรีย์
๒. เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตไร่ละ ๒๕๐ บาท
๓. ลดการใช้ปุ๋ยเคมี
๔. ดินได้รับการปรับสภาพให้ดีขึ้น

จุดแข็ง S = Strength

๑. มีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและหน่วยงานภาคีด้านการเกษตรในการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่
๒. สภาพพื้นที่และสภาพภูมิอากาศเหมาะสมต่อการทำการเกษตร
๓. มีชนมธรรมเนียนประเพณีวัฒนธรรมเฉพาะถิ่น เหมาะต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว
๔. พื้นที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่อยู่ในเขตชลประทาน
๕. มีผลผลิตทางการเกษตรตลอดทั้งปี
๖. มี SF/YSF ที่มีความรู้ด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ มีทักษะและความชำนาญทางการเกษตร
๗. มีศูนย์เรียนรู้และสาธิตด้านการเกษตรในพื้นที่ที่มีศักยภาพในพื้นที่ ได้แก่ ศบกด.
๘. มีการรวมกลุ่มในการดำเนินงานของเกษตรกร
๙. เกษตรกรมีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นในการทำการเกษตร
๑๐. มีหน่วยงานวิจัยและพัฒนาที่เกี่ยวข้องช่วยสนับสนุนข้อมูลสำหรับการดำเนินนโยบายที่เหมาะสมในพื้นที่
๑๑. มีการพัฒนาเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อช่วยในการผลิต

จุดอ่อน W = Weakness

๑. เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตที่ค่อนข้างสูง
๒. คุณภาพของผลผลิตยังไม่เป็นที่ต้องการของตลาด
๓. ปริมาณผลผลิตไม่สม่ำเสมอ ผลผลิตต่อไร่ต่ำ เนื่องจากการบริหารจัดการพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม
๔. เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกพืชเชิงเดี่ยว
๕. บรรจุภัณฑ์ขาดความน่าสนใจ
๖. เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นเจ้าของพื้นที่ทำการเกษตร
๗. ขาดแคลนเครื่องจักรกลทางการเกษตรที่มีขนาดใหญ่
๘. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรขาดความรู้ความชำนาญเฉพาะด้าน
๙. เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นรายย่อยและมีอายุค่อนข้างมาก
๑๐. การบริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรไม่เข้มแข็งหรือขาดการรวมกลุ่ม
๑๑. เกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและเหมาะสมตามหลักวิชาการ
๑๒. เกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจในการปรับปรุงและบำรุงดินอย่างถูกต้องและเหมาะสมตามหลักวิชาการ
๑๓. เกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจในการกำจัดโรคและแมลงอย่างถูกต้องและเหมาะสมตามหลักวิชาการ
๑๔. มีการดำเนินงานส่งเสริมนโยบายที่ซ้ำซ้อนกันระหว่างหน่วยงานของภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

โอกาส O = Opportunity

๑. รัฐบาลให้ความสำคัญและให้การสนับสนุนภาคเกษตรมาโดยตลอด
๒. รัฐบาลสนับสนุนการทำการเกษตรตามศาสตร์ของพระราชา เช่น เกษตรทฤษฎีใหม่ เศรษฐกิจพอเพียง เกษตรกรรมยั่งยืน
๓. รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นครัวของโลก
๔. รัฐบาลมีนโยบายช่วยเหลือเกษตรกรในบางช่วงที่ผลผลิตมีปัญหา
๕. มีแหล่งเงินทุนหรือสถาบันการเงินในพื้นที่
๖. มีการจัดทำระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri Map) ทำให้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลทางการเกษตรได้

๗. การสนับสนุนให้ทำการเกษตรแบบมีสัญญา (Contract Farming)
๘. ผู้บริโภคมีความต้องการสินค้าเกษตรที่ปลอดภัย ได้มาตรฐาน หรือสินค้าอินทรีย์เพิ่มขึ้น
๙. แหล่งน้ำและระบบชลประทานได้รับการพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

ข้อจำกัด T = Treat

๑. ราคาปัจจัยการผลิตค่อนข้างสูง ทำให้มีต้นทุนการผลิตที่สูงตามไปด้วย
๒. ราคาผลผลิตที่ได้รับไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับความต้องการของตลาดและฤดูกาลผลิต
๓. นโยบายด้านการเกษตรที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาตามนโยบายรัฐบาล
๔. ตลาดรองรับสินค้าเกษตรในพื้นที่มีไม่เพียงพอ
๕. มีการระบาดของ โรค แมลง ศัตรูพืชหลายชนิดทำให้ผลผลิตลดลง
๖. ปัญหาความผันผวนของสภาพอากาศ
๗. เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมให้สารเคมีเป็นหลักในการแก้ไขปัญหา
๘. อัตราค่าเช่าที่ดินไม่สมดุลกับราคาของผลผลิต
๙. การปล่อยน้ำของชลประทานไม่สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่
๑๐. ขาดระบบการขนส่งผลผลิตทางการเกษตรที่ดี
๑๑. แรงงานภาคเกษตรลดลงจากการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม
๑๒. ประชากรในภาคเกษตรกำลังเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ ส่งผลให้การเข้าไปส่งเสริมการเกษตรเป็นไปได้ยาก